

Specijalni izvještaj
o stanju i problemima s kojima se susreću
centri/službe za socijalni rad
u Bosni i Hercegovini

Banja Luka, oktobar 2019. godine

**„SPECIJALNI IZVJEŠTAJ O STANJU I PROBLEMIMA S
KOJIMA SE SUSREĆU CENTRI/SLUŽBE ZA SOCIJALNI RAD
U BOSNI I HERCEGOVINI“**

Banja Luka, oktobar 2019. godine

Izdavač:

Institucija ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine

78 000 Banja Luka/Akademika Jovana Surutke broj 13

e-mail: bl.ombudsmen@ombudsmen.gov.ba

www.ombudsmen.gov.ba

autori izvještaja

Ombudsmeni:

Nives Jukić

Prof. dr. Ljubinko Mitrović

Dr. Jasminka Džumhur

Radna grupa

Prof. dr. Ljubinko Mitrović, koordinator

Aleksandra Marin Diklić, pomoćnica Ombudsmena

Selma Jahić, stručna savjetnica

Budimir Petković, stručni savjetnik

Tehnički uredio

Dragan Perić, šef Odjela za informacione tehnologije

SADRŽAJ

1. UVOD	5
2. METODOLOGIJA IZRADE IZVJEŠTAJA	6
3. SPECIJALNI IZVJEŠTAJI OMBUDSMENA BOSNE I HERCEGOVINE I PREDMETI REGISTROVANI U INSTITUCIJI OMBUDSMENA KOJI SE ODOSE NA SOCIJALNU ZAŠTITU	6
3.1. Rad Ombudsmena po pojedinačnim žalbama građana radi ostvarivanja prava iz socijalne zaštite	7
4. MEĐUNARODNI INSTRUMENTI ZA LJUDSKA PRAVA RELEVANTNI ZA EKONOMSKA, SOCIJALNA I KULTURNA PRAVA	8
4.1. Zakonodavstvo u Bosni i Hercegovini	11
4.1.1. Zakonodavstvo za nivo Bosne i Hercegovine	11
4.1.2. Zakonodavstvo za nivo Federacije Bosne i Hercegovine	12
4.1.2.1. Kantonalni nivo	13
4.1.3. Zakonodavstvo za nivo Republike Srpske	14
4.1.4. Zakonodavstvo u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine.....	15
5. SITUACIONA ANALIZA	16
5.1. Republika Srpska	17
5.2. Federacija Bosne i Hercegovine	30
5.3. Brčko distrikt Bosne i Hercegovine.....	49
6. GENERALNE ZABRINUTOSTI I ZAPAŽANJA OMBUDSMENA PROISTEKLA IZ ODGOVORA CENTARA/SLUŽBI ZA SOCIJALNI RAD	49
7. PREPORUKE	51

1. UVOD

Institucija ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ombudsmen Bosne i Hercegovine), nezavisna je institucija, uspostavljena s ciljem promovisanja dobre uprave i vladavine prava, zaštite sloboda fizičkih i pravnih lica, kako je garantovano Ustavom Bosne i Hercegovine i međunarodnim sporazumima, a koji se nalaze u dodatku Ustava. Na osnovu nadležnosti utvrđenih Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, razvijaju se strateški ciljevi, kako bi se ostvarila misija i vizija Ombudsmena Bosne i Hercegovine, a to su, između ostalog, što efikasnija zaštita i promovisanje ljudskih prava i saradnja s organima i institucijama Bosne i Hercegovine, kao i saradnja s nevladinim organizacijama i građanima. Pored postupanja po pojedinačnim žalbama i registrovanim predmetima, Ombudsmen Bosne i Hercegovine poduzima niz aktivnosti i mjera s ciljem zaštite i promocije ljudskih prava od kojih su svakako značajna istraživanja o određenim pojavama, edukacija, izrada specijalnih izvještaja, učešće na stručnim skupovima na kojima se raspravlja o ljudskim pravima uopće, davanje mišljenja i sugestija prilikom izrade zakona, strategija i slično. U vezi s tim, na četvrtoj sjednici Ombudsmena Bosne i Hercegovine, od dana 04.02.2019. godine, usvojen je zaključak da se tokom 2019. godine, pristupi izradi šest specijalnih izvještaja, od kojih se jedan odnosi na stanje i probleme s kojima se susreću centri za socijalni rad u Bosni i Hercegovini.

Opći cilj istraživanja je analiza položaja centara za socijalni rad u sistemu implementacije njihove nadležnosti utvrđene zakonom koja treba poslužiti nadležnim organima za kreiranje mjera za unapređenje njihovog funkcionisanja koje bi u konačnici trebalo rezultirati unapređenjem pristupa pravima građana. Izvještaj je zasnovan na slabostima sistema prepoznatim od strane samih centara za socijalni rad, ali i kroz žalbe kojima su se građani obratili Ombudsmenu Bosne i Hercegovine tražeći zaštitu svojih prava. Izvještaj daje odgovor na pitanja odgovaraju li postojeća zakonska rješenja koja regulišu ovu oblast postojećem stanju i potrebama, jesu li trenutno raspoloživi resursi centara dovoljni da odgovore svim obavezama propisanim zakonskim i podzakonskim aktima i kakve sve probleme imaju centri za socijalni rad u svom svakodnevnom radu.

U svrhu izrade izvještaja pristupilo se analizi međunarodnih standarda koji obuhvataju segment socijalne zaštite, kao i zakonskih propisa na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini. Budući da se izvještaj odnosi na stanje i probleme centara za socijalni za rad, Ombudsmeni su svim centrima za socijalni rad u Bosni i Hercegovini uputili pismo namjere u kome su ih upoznali o aktivnostima izrade izvještaja, istovremeno tražeći od njih sve relevantne informacije koje obuhvataju problematiku socijalne zaštite prema korisnicima, kao i one informacije koje se odnose na status samih centara i radnopravni status lica zaposlenih u centrima.¹

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine koriste priliku da se zahvale svim centrima za socijalni rad na dostavljenim odgovorima. Istovremeno, ističu da pojedini centri nisu dostavili tražene informacije ni nakon upućenih urgencija, i to za Republiku Srpsku: Služba socijalne zaštite Opštine Istočni Drvar, Služba socijalne zaštite Opštine Jezero, Služba socijalne zaštite Opštine Kupres, Služba socijalne zaštite Opštine Oštra Luka, Centar za socijalni rad Kalinovik i Centar za socijalni rad Šipovo; dok iz Federacije Bosne i Hercegovine, to nisu učinili: Bosanski

¹ Akt Ombudsmena Bosne i Hercegovine broj OI-K-BL-212/19 od 27.03.2019. godine;

Petrovac, Doboj Jug, Zavidovići, Kantonalni centar za socijalni rad Goražde, Služba socijalne zaštite Foča-Ustikolina, Centar za socijalni rad Općine Prozor-Rama, Ured socijalne skrbi Općine Ravno, Centar za socijalni rad Travnik, Služba za socijalnu zaštitu Općine Centar Sarajevo, Centar za socijalni rad Glamoč, Služba za opću upravu i društvene djelatnosti Općine Drvar, Služba za opću upravu i društvene djelatnosti Općine Bosansko Grahovo.

Ovaj izvještaj prvenstveno je namijenjen profesionalcima zaposlenim u oblasti socijalne zaštite, nadležnim organima koji predlažu i donose zakone, organizacijama civilnog društva kao i široj javnosti.

2. METODOLOGIJA IZRADE IZVJEŠTAJA

Izrada Specijalnog izvještaja zasnovana je na principu monitoringa stanja, što uključuje analizu relevantnog pravnog okvira i analizu odgovora dostavljenih od strane centara/službi za socijalni rad.

U tom smislu:

1. Izvršena je analiza relevantnog pravnog okvira, što obuhvata analizu međunarodnih standarda i domaćeg zakonodavstva u ovoj pravnoj oblasti.
2. Svim centrima/službama za socijalni rad u Bosni i Hercegovini upućeno je pismo namjere u kome su upoznati o aktivnostima izrade izvještaja.

3. SPECIJALNI IZVJEŠTAJI OMBUDSMENA BOSNE I HERCEGOVINE I PREDMETI REGISTROVANI U INSTITUCIJI OMBUDSMENA KOJI SE ODOSE NA SOCIJALNU ZAŠTITU

Tokom ranijih godina, Ombudsmen Bosne i Hercegovine, izradio je i objavio nekoliko specijalnih izvještaja koji se tiču i problema iz oblasti socijalne zaštite i to:

- Analiza usklađenosti zakonodavstva u Bosne i Hercegovine s UN Konvencijom o pravima djeteta (2009. godine);
- Specijalni izvještaj o problemu prosjačenja djece u Bosni i Hercegovini (2009. godine);
- Specijalni izvještaj o stanju ljudskih prava starih lica u Bosni i Hercegovini (2010. godine);
- Specijalni izvještaj o pravima osoba s invaliditetom u Bosni i Hercegovini (2010. godine);
- Specijalni izvještaj o stanju prava djece s posebnim potrebama/smetnjama u psihofizičkom razvoju u Bosni i Hercegovini (2010. godine);
- Specijalni izvještaj o pravima djece smještene u ustanove, s posebnim osvrtom na normative i standarde (2010. godine);
- Mladi i djeca u sukobu sa zakonom (2012. godine);
- Specijalni izvještaj "Djeca u konfliktnim razvodima" (2013. godine);
- Specijalni izvještaj „Uloga centara za socijalni rad u zaštiti prava djeteta“ (2013. godine);
- Specijalni izvještaj o položaju Roma u Bosni i Hercegovini (2013. godine);
- Specijalni izvještaj "Zdravstvena zaštita djece u Bosni i Hercegovini" (2013. godine);

- Specijalni izvještaj o stanju zaštite majke i materinstva na području Federacije Bosne i Hercegovine (2014. godine);
- Izvještaj o realizaciji preporuka ombudsmena Bosne i Hercegovine iz Specijalnog izvještaja o položaju Roma u Bosni i Hercegovini (2014. godine);
- Analiza stanja u ustanovama u kojima su smješteni maloljetnici u sukobu sa zakonom u Bosni i Hercegovini (2016. godine);
- Specijalni izvještaj o stanju prava lica s intelektualnim i mentalnim poteškoćama u Bosni i Hercegovini (2018. godine);
- Izvještaj o realizaciji preporuka iz dokumenta pod nazivom „Analiza stanja u ustanovama u kojima su smješteni maloljetnici u sukobu sa zakonom u Bosni i Hercegovini“ i ocjena trenutnog stanja (2018. godine);
- Specijalni izvještaj o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini (2018. godine);

Navedeni izvještaji u svojim zaključnim razmatranjima sadrže zapažanja vezana za slabosti centara za socijalni rad, kao i preporuke čija implementacija je trebala doprinijeti poboljšanju stanja u ovoj oblasti. Nažalost, inertnost nadležnih organa i nedovoljna svijest o ulozi ovih ustanova u društvu rezultirala je time da je dosad veoma mali broj preporuka implementiran.

Svi navedeni izvještaji dostupni su na web stranici Institucije ombudsmena www.ombudsmen.gov.ba

3.1. Rad Ombudsmena po pojedinačnim žalbama građana radi ostvarivanja prava iz socijalne zaštite

Imajući u vidu mandat i nadležnosti Ombudsmena Bosne i Hercegovine, često se u postupcima, kao odgovorne strane – strane na koje se žale građani, javljaju centri za socijalni rad. U našim godišnjim izvještajima posebna se pažnja posvećuje centrima za socijalni rad. Centri imaju veliki obim posla i velika su očekivanja koja premašuju mogućnosti i resurse što dovodi do povećanog rizika od profesionalne pogreške. U tom pravcu stručni radnici centara često zahtijevaju profesionalnu pomoć i pravne savjete pravnika u Ombudsmenu Bosne i Hercegovine, jer stručnom osoblju centara potrebna su brza i praktična rješenja, a izvjesno je očekivati da će se u centrima poslovi u budućnosti samo usložnjavati.² Ombudsmen Bosne i Hercegovine zagovara jačanje kapaciteta centara za socijalni rad, zbog već istaknutih razloga, ali i zbog nedovoljne kadrovske osposobljenosti, loših uvjeta za rad, odgovornosti i osjetljivosti, izloženosti profesionalnom stresu i sagorijevanju, kao i pitanju percepcije profesije od strane građana i korisnika. U tom pravcu bilo bi izuzetno korisno, cijeneći, prije svega, potrebu zaštite ljudskih prava, da se stručnom osoblju u centrima obezbijedi supervizija³ kao profesionalna podrška i da se, gdje god je to moguće, izvrše specijalizovane podjele poslova i da se obezbijedi kontinuirana edukacija zaposlenog osoblja, uz punu podrške lokalne zajednice i obezbjeđivanje adekvatnih novčanih sredstava kako za sva priznata prava koja podrazumijevaju novčana davanja, tako i za mnoga druga prava koja ne podrazumijevaju novčana davanja i druge aktivnosti.

² Uvažavajući trendove globalizacije, krizu porodice i poremećen sistem vrijednosti.

³ „Supervizija je posebna edukativna, razvojna i podupiruća metoda koja omogućava pojedincu da putem vlastitog iskustva dođe do novih stručnih spoznaja i proširi spoznaje o sebi samom, da integriše praktična iskustva s teoretskim znanjem, da se oslobodi napetosti i tjeskobe, pa čak i stresa, i da kontinuirano izgrađuje svoj stručni identitet.“ Kobolt, A, Žorga, S. (2000). Supervizija. Ljubljana, Univerza v Ljubljani.

Predmeti registrovani u Instituciji ombudsmena uglavnom se tiču **prava djece, ekonomskih i socijalnih prava i prava osoba s invaliditetom**. Česta je pojava da se među registrovanim predmetima kao odgovorne strane javljaju centri/službe za socijalnu zaštitu. U dolje prikazanom grafikonu vidljiv je tačan broj ovakvih predmeta u periodu od 2014-2019.⁴

Godina	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Broj žalbi	89	124	109	114	154

4. MEĐUNARODNI INSTRUMENTI ZA LJUDSKA PRAVA RELEVANTNI ZA EKONOMSKA, SOCIJALNA I KULTURNA PRAVA

Međunarodni dokumenti kojima se štite ljudska prava polaze od osnovnog principa da svaki čovjek ima urođena, jednaka, neotuđiva i univerzalna prava, koja proizlaze iz dostojanstva svih ljudskih bića. U okviru međunarodnih dokumenata, svakako je značajno ukazati na dokumente usvojene od strane Ujedinjenih naroda, te regionalne dokumente usvojene od strane Vijeća Evrope.

Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima (1948.)

Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima garantuje građanska, politička, kao i ekonomska, socijalna i kulturna prava i naglašava važnost jednakosti i nediskriminacije.

Univerzalna deklaracija o pravima čovjeka propisuje da svako, kao član društva, ima pravo na socijalno osiguranje i pravo da ostvaruje ekonomska, socijalna i kulturna prava neophodna za

⁴ U 2019. godini, do dana 10. oktobra registrovano je ukupno 96 predmeta u kojima su odgovorne strane centri za socijalni rad/općinske službe socijalne zaštite.

svoje dostojanstvo i za razvoj svoje ličnosti putem državne pomoći i međunarodne saradnje, a u skladu s organizacijom i sredstvima svake države.⁵

Deklaracija, također, definiše da svako ima pravo na životni standard koji odgovara zdravlju i dobrobiti njega samoga i njegove porodice, uključujući hranu, odjeću, stan i doktorsku njegu i potrebne socijalne usluge, kao i pravo na osiguranje za slučaj nezaposlenosti, bolesti, nesposobnosti, udovištva, starosti ili drugog pomanjkanja sredstava za život u prilikama koje su izvan njegove moći.⁶

Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (1966.)

Države potpisnice garantuju da prava definisana ovim Paktom budu izvršena bez diskriminacije bilo koje vrste, kao što su rasa, boja, spol, jezik, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili društveno porijeklo, imovina, rod ili neki drugi status ili okolnosti.⁷

Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima obavezuje države potpisnice da poduzmu odgovarajuće korake, kako bi se u potpunosti ostvarilo, između ostalog, pravo na socijalnu sigurnost uključujući socijalno osiguranje⁸, pravo na adekvatan standard života⁹, pravo na najveći dostupan standard fizičkog i mentalnog zdravlja.¹⁰

Član 9. navedenog Pakta posebno je relevantan za rad centara za socijalni rad, jer utvrđuje da svako ima pravo na socijalnu sigurnost.

Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima (1966.)

Prava zaštićena ovim Paktom uključuju: pravo na život, zabranu torture i okrutnog, nehumanog ili ponižavajućeg postupanja, pravo na slobodu i sigurnost osobe, slobodu kretanja i izbor prebivališta, jednakost pred zakonom, pravo na privatnost u porodici, dom i prepisku, slobodu izražavanja, pravo na mirno okupljanje i pravo na udruživanje.

Važno je istaći da je Komitet za ljudska prava utvrdio da će se klauzula o nediskriminaciji¹¹ iz navedenog Pakta primijeniti i na zaštitu ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava.

Konvencija o pravima djeteta (1989.)

Konvencijom o pravima djeteta propisuje se da će države potpisnice poštivati i osigurati svakom djetetu prava navedena u ovoj Konvenciji, bez ikakve diskriminacije prema djetetu, njegovim roditeljima ili zakonskim starateljima, u pogledu njihove rase, boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog, etničkog ili socijalnog porijekla, imovinskog stanja, teškoća u razvoju, porodičnog porijekla ili kakve druge okolnosti.¹²

⁵ Član 22.

⁶ Član 25.

⁷ Član 2.

⁸ Član 9.

⁹ Član 11.

¹⁰ Član 12.

¹¹ Član 26.

¹² Član 2.

Važno je istaći da Konvencija o pravima djeteta obavezuje države potpisnice da priznaju pravo svakog djeteta na standard života koji je adekvatan za njegov fizički, mentalni, duhovni, moralni i društveni razvoj.¹³

Konvencija propisuje i da se u svim akcijama koje u vezi s djecom poduzimaju javne ili privatne ustanove socijalne zaštite, sudovi, državna uprava ili zakonodavna tijela, mora prvenstveno voditi računa o interesima djeteta. Također, države članice obavezuju se da će odgovarajućim zakonodavnim i upravnim mjerama djetetu osigurati zaštitu i brigu kakva je prijeko potrebna za njegovu dobrobit, uzimajući u obzir prava i dužnosti njegovih roditelja, zakonskih staratelja ili drugih osoba koje su za njega zakonski odgovorne. Države članice u skladu s konvencijom dužne su osigurati da službe i ustanove odgovorne za brigu ili zaštitu djece budu pod stručnim nadzorom i da svoje djelovanje usklade sa standardima nadležnih vlasti, posebno u pogledu pitanja sigurnosti, zdravlja te broja i stručnosti osoblja.¹⁴ S ciljem garantovanja i promicanja prava utvrđenih u ovoj Konvenciji, države članice pružit će odgovarajuću pomoć roditeljima i zakonskim skrbnicima kako bi oni mogli ispuniti svoju dužnost prema djetetu, te jačati ustanove i službe za dječiju zaštitu i brigu.¹⁵

Konvencija o pravima osoba s invaliditetom (2006.)

Konvencija o pravima osoba s invaliditetom promoviše, štiti i osigurava punu ravnopravnost uživanja svih ljudskih prava i osnovnih sloboda svih osoba s invaliditetom i promoviše poštivanje njihovog urođenog dostojanstva.¹⁶

Obaveze država članica su da osiguraju¹⁷:

- jednakost svih osoba pred zakonom, što uključuje obavezu da imaju jednako pravo, bez ikakve diskriminacije, na jednaku zaštitu i jednaku korist na osnovu zakona;
- zabranu bilo kakve diskriminacije na osnovu invaliditeta i garantiranje osobama s invaliditetom jednake i efikasne zaštite od diskriminacije po svim osnovama;
- promociju jednakosti i ukidanje diskriminacije, te poduzimanje svih koraka radi osiguranja provedbe razumne prilagodbe;
- posebne mjere potrebne za ubrzanje ili ostvarivanje de facto jednakosti osoba s invaliditetom koje se neće smatrati diskriminacijom prema odredbama Konvencije.

Konvencija o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena (1979.)

Konvencijom o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena utvrđeno je šta predstavlja diskriminaciju žena i postavljeni su standardi po kojima institucije vlasti moraju štititi prava žena kroz zakone i kreiranje politike. U konvenciji se navodi popis raznih područja u kojima države moraju poduzeti odgovarajuće mjere da eliminišu diskriminaciju po osnovu spola između ostalog u zapošljavanju¹⁸, kao i u području obrazovanja¹⁹ i zdravstvene zaštite.²⁰

¹³ Član 27.

¹⁴ Član 3.

¹⁵ Član 18.

¹⁶ Član 1.

¹⁷ Član 5.

¹⁸ Član 11.

Međunarodna konvencija o eliminaciji svih oblika rasne diskriminacije (1965.)

Međunarodna konvencija o eliminaciji svih oblika rasne diskriminacije utvrđuje da se pojam rasne diskriminacije odnosi na svako razlikovanje, isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva koji se zasnivaju na rasi, boji, precima, nacionalnom ili etničkom porijeklu, a koji imaju za svrhu ili za rezultat da naruše ili da kompromituju priznavanje, uživanje ili vršenje, pod jednakim uvjetima, prava čovjeka i osnovnih sloboda na političkom, ekonomskom, socijalnom i kulturnom polju ili u svakoj drugoj oblasti javnog života.

Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda

Ova Konvencija garantuje širok spektar građanskih i političkih prava, a Protokol 12 Konvencije²¹, značajno proširuje okvir zaštite od diskriminacije i određuje da se klauzula o nediskriminaciji primjenjuje, ne samo na prava navedena u Konvenciji, već i na sva prava predviđena propisima, uključujući i ekonomska, socijalna i kulturna prava.

Evropska socijalna povelja (revidirana) (1961.) i (1996.)

Evropska socijalna povelja koja garantuje ekonomska i socijalna ljudska prava je dodatak Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima, koja sadrži građanska i politička ljudska prava. Evropska socijalna povelja garantuje, između ostalog, pravo na rad, pravo na stambeno zbrinjavanje, pravo na zdravlje, pravo na obrazovanje, pravo na socijalnu sigurnost, pravo na socijalnu i zdravstvenu pomoć i zabranu diskriminacije. U pogledu prava koja se odnose na rad centara za socijalni rad, najvažniji su članovi 12, 13. i 14. Evropske socijalne povelje, koja utvrđuju pravo na socijalnu sigurnost, socijalnu i medicinsku pomoć i pravo na beneficije iz usluga socijalnog rada. Član 12. propisuje da svi zaposlenici i od njih uzdržavane osobe imaju pravo na socijalnu sigurnost, član 13. definiše da svako bez dovoljno sredstava za život ima pravo na socijalnu i medicinsku pomoć. U skladu s članom 14. navedene Povelje svako ima pravo koristiti usluge socijalnih službi.

4.1. Zakonodavstvo u Bosni i Hercegovini

4.1.1. Zakonodavstvo za nivo Bosne i Hercegovine

Ustav Bosne i Hercegovine svojim odredbama normira da će Bosna i Hercegovina i oba entiteta osigurati najviši nivo međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda, a prava i slobode predviđene Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i njenim protokolima direktno se primjenjuju u Bosni i Hercegovini i imaju prioritet nad svim ostalim zakonima. Bosna i Hercegovina je potpisnica svih međunarodnih i regionalnih instrumenata o ljudskim pravima.

Članom III stav 2 tačka c) Ustava Bosne i Hercegovine propisano je da će entiteti ispuniti sve uvjete za pravnu sigurnost i zaštitu osoba pod svojom jurisdikcijom, održavanjem civilnih ustanova za primjenu pravnih propisa, koje će funkcionisati u skladu s međunarodno priznatim

¹⁹ Član 10.

²⁰ Član 12.

²¹ Član 1.

standardima uz poštovanje međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda, iz člana II ovog Ustava, i poduzimanjem ostalih odgovarajućih mjera,²² dok je koordinacija u oblasti zdravstva, socijalne zaštite i obrazovanja u nadležnosti Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine²³, a praćenje i provođenje međunarodnih konvencija i drugih dokumenata iz oblasti ljudskih prava i osnovnih sloboda, te promovisanje i zaštita ličnih i kolektivnih ljudskih prava i sloboda u nadležnosti je Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine.²⁴

4.1.2. Zakonodavstvo za nivo Federacije Bosne i Hercegovine

Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine propisano je da su federalne vlasti i kantoni, između ostalog, nadležni za provođenje ljudskih prava i socijalne politike.²⁵ U skladu s potrebama, prethodne nadležnosti mogu biti ostvarene zajednički ili odvojeno, ili od strane kantona koordinirano od federalne vlasti. U pogledu ovih nadležnosti kantoni i federalna vlast dogovaraju se na trajnoj osnovi. U vršenju ovih nadležnosti, kada se radi o zakonima i drugim propisima koji su obavezujući na području cijele Federacije Bosne i Hercegovine, u skladu s ovim Ustavom i odlukama Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, federalna vlast će postupiti uzimajući u obzir kantonalne nadležnosti, različite situacije u pojedinim kantonima i potrebu za fleksibilnošću u provođenju. Federalna vlast, ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone koji se tiču svake od ovih nadležnosti. U vršenju ovih nadležnosti, u skladu s ovim ustavom i svojim kantonalnim ustavom, kantoni će se obraćati međukantonalnom vijeću za koordinaciju rješavanja međukantonalnih pitanja i za dosljedno rješavanje pitanja koja se tiču interesa van njihovih kantonalnih granica, provodit će odluke, učestvovati u odlučivanju, i, kad je potrebno, predlagati odluke u zakonodavnim tijelima. Kantoni imaju pravo utvrđivati politiku i provoditi zakone koji se tiču svake od ovih nadležnosti.²⁶ Kantoni imaju sve nadležnosti koje nisu izričito povjerene federalnoj vlasti. Posebno su nadležni između ostalog i za provođenje socijalne politike i uspostavu službi socijalne zaštite.²⁷

Zakon o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom Federacije Bosne i Hercegovine donesen je s ciljem uspostavljanja okvira koji treba poslužiti kao osnova kod donošenja kantonalnih zakona o socijalnoj zaštiti.²⁸

Članom 1. Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom Federacije Bosne i Hercegovine, uređuju se:

- osnove socijalne zaštite građana i njihovih porodica, osnovna prava iz socijalne zaštite i korisnici prava iz socijalne zaštite;
- osnivanje i rad ustanova zaštite i invalidskih udruženja;
- osnovna prava civilnih žrtava rata i članova njihovih porodica;
- osnove zaštite porodice s djecom;
- finansiranje i druga pitanja od značaja za ostvarivanje osnovnih prava iz socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom u Federaciji Bosne i Hercegovine.

²² Specijalni izvještaj o ulozi CSR u zaštiti prava djeteta, str. 9.

²³ Član 15. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine.

²⁴ Ibidem, član 12.

²⁵ član III 2 a) i e) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

²⁶ član III Ustava Federacije Bosne i Hercegovine

²⁷ ibidem, član III 4 j)

²⁸ član 8. "nadležni organi kantona, u skladu s Ustavom i ovim zakonom, bliže uređuju djelatnost socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom.

Članom 9. navedenog Zakona popisano je da Federalno ministarstvo rada i socijalne politike vrši nadzor nad provođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, kao i nad stručnim radom ustanova koje osniva Federacija, izdaje instrukcije i vrši upravni nadzor i kontrolu namjenskog trošenja sredstava namijenjenih za ostvarivanje prava po ovom Zakonu, a koja se obezbjeđuju iz federalnog budžeta. Nadležni kantonalni organ uprave vrši nadzor nad provođenjem zakona, drugih propisa i općih akata kantona donesenih saglasno ovom Zakonu, kao i nad stručnim radom ustanova koje osniva općina, odnosno kanton, izdaje instrukcije i vrši neposredni upravni nadzor i kontrolu namjenskog trošenja sredstava namijenjenih za ostvarivanje prava po ovom Zakonu, a koja se obezbjeđuju iz kantonalnog budžeta.

Korisnici socijalne zaštite su osobe koje se nalaze u stanju socijalne potrebe i to²⁹:

- djeca bez roditeljskog staranja,
- odgojno zanemarena djeca,
- odgojno zapuštena djeca,
- djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama,
- osobe s invaliditetom i osobe ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju, materijalno neosigurane i za rad nesposobne osobe,
- stare osobe bez porodičnog staranja,
- osobe s društveno negativnim ponašanjem,
- osobe i porodice u stanju socijalne potrebe, kojima je usljed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite.

Članom 19. Zakona definisana su prava iz socijalne zaštite:

- 1) novčana i druga materijalna pomoć,
- 2) osposobljavanje za život i rad,
- 3) smještaj u drugu porodicu,
- 4) smještaj u ustanove socijalne zaštite,
- 5) usluge socijalnog i drugog stručnog rada,
- 6) kućna njega i pomoć u kući.

Nadalje, propisom kantona utvrđuju se iznosi novčanih i drugih davanja, uvjeti i postupak za stjecanje tih prava i njihovo korištenje, ako to nije uređeno ovim Zakonom. Propisom kantona mogu se utvrditi i druga prava iz socijalne zaštite u skladu s programom razvoja socijalne zaštite i njegovim mogućnostima.

Članom 97. navedenog Zakona propisano je da se sredstva za finansiranje socijalne zaštite i zaštite porodice s djecom osiguravaju u skladu s propisom Federacije i kantona iz: budžeta općine, budžeta kantona, ulaganja osnivača ustanova, ličnog učešća korisnika, legata, poklona i zavještanja, drugih izvora.

4.1.2.1. Kantonalni nivo

Prava iz socijalne zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine ostvaruju se zakonima donesenim na nivou kantona. Ako neka prava nisu određena kantonalnim zakonima, primjenjuje se Zakon o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom Federaciji

²⁹ u smislu člana 12. istog Zakona;

Bosne i Hercegovine. Nadležni organi kantona, u skladu s ustavom i zakonom, bliže uređuju djelatnost socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom.³⁰

Ovu oblast, na nivou Federacije Bosne i Hercegovine, reguliše Zakon o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom Bosne i Hercegovine³¹, dok je na nivou kantona detaljnije uređena sljedećim zakonima:

Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice s djecom Unsko-sanskog kantona³²,

Zakonom o socijalnoj zaštiti Posavskog kantona³³,

Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice s djecom Tuzlanskog kantona³⁴,

Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice s djecom Bosansko-podrinjskog kantona³⁵,

Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice s djecom Srednjobosanskog kantona³⁶,

Zakonom o socijalnoj zaštiti Hercegovačko-neretvanskog kantona³⁷,

Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice s djecom Zapadnohercegovačkog kantona³⁸,

Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice s djecom Kantona Sarajevo³⁹,

Zakonom o socijalnoj zaštiti Kantona 10⁴⁰ i

Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice s djecom Zeničko-dobojskog kantona⁴¹.

Nadalje, propisom kantona utvrđuju se iznosi novčanih i drugih davanja, uvjeti i postupak za stjecanje tih prava i njihovo korištenje, ako to nije uređeno ovim zakonom. Propisom kantona mogu se utvrditi i druga prava iz socijalne zaštite u skladu s programom razvoja socijalne zaštite i njegovim mogućnostima.

4.1.3. Zakonodavstvo za nivo Republike Srpske

Ustavom Republike Srpske garantuje se minimum socijalne sigurnosti građana i osigurava funkcionisanje javnih službi u skladu sa zakonom. Finansiranje javnih službi vrši se putem fondova i budžeta.⁴²

³⁰ Član 9.

³¹ Službene novine FBiH, br. 36/99, 54/2004, 39/2006, 14/2009 i 45/2016.

³² Službene novine Unsko-sanskog kantona, br. 5/2000 i 7/2001.

³³ Narodne novine Posavskog kantona, broj 5/2004.

³⁴ Službene novine Tuzlanskog kantona, br. 05/2012, 07/2014 i 11/2015.

³⁵ Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona, br. 10/2000, 5/2003, 5/2005, 7/2008, 2/2013 i 12/2013.

³⁶ Službene novine Srednjobosanskog kantona, br. 10/2005, 2/2006 i 3/2018.

³⁷ Narodne novine Hercegovačko-neretvanskog kantona, br. 3/2005 i 1/2016.

³⁸ Narodne novine Zapadnohercegovačkog kantona, br. 16/2001, 11/2002, 4/2004 i 9/2005.

³⁹ Službene novine Kantona Sarajevo, br. 16/2002, 8/2003, 22/2005, 2/2006 i 21/2006.

⁴⁰ Narodne novine Kantona 10, broj 5/98.

⁴¹ Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, br. 13/2007, 13/2011, 3/2015 i 2/2016.

⁴² Član 61.

U Republici Srpskoj oblast socijalne zaštite regulisana je Zakonom o socijalnoj zaštiti Republike Srpske.⁴³

Članom 10. Zakona o socijalnoj zaštiti Republike Srpske garantovana su sljedeća prava:

- novčana davanja,
- socijalne usluge i
- druge mjere koje se pružaju pojedincu, članovima porodice ili porodici u cjelini i koje imaju za cilj zadovoljavanje socijalnih potreba, te sprečavanje nastanka socijalnih problema.

Korisnici socijalne zaštite su osobe koje se nalaze u stanju socijalne potrebe, i to⁴⁴:

a) dijete:

- bez roditeljskog staranja,
- sa smetnjama u razvoju,
- čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama,
- žrtva nasilja,
- žrtva trgovine djecom,
- s društveno neprihvatljivim ponašanjem,
- izloženo socijalno rizičnim ponašanjima,
- kome je zbog posebnih okolnosti potrebna socijalna zaštita;

b) punoljetna osoba:

- materijalno neosigurana i za rad nesposobna osoba,
- s invaliditetom,
- starija, bez porodičnog staranja,
- s društveno negativnim ponašanjem,
- žrtva zloupotrebe psihoaktivnih supstanci,
- žrtva nasilja u porodici,
- žrtva trgovine ljudima i
- kome je zbog posebnih okolnosti potrebna socijalna zaštita.

Članom 132. navedenog zakona definisano je da se socijalna zaštita utvrđena ovim Zakonom finansira iz javnih prihoda koji se obezbjeđuju u budžetu Republike i jedinicama lokalne samouprave.

4.1.4. Zakonodavstvo u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine

U Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine oblast socijalne zaštite regulisana je Zakonom o socijalnoj zaštiti Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.⁴⁵

U smislu člana 28. Zakona o socijalnoj zaštiti Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, prava u socijalnoj zaštiti su sljedeća:

⁴³ Službeni glasnik Republike Srpske, br. 37/2012 i 90/2016.

⁴⁴ Član 17.

⁴⁵ Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH, br. 1/2003, 4/2004, 19/2007 i 2/2008.

- usluge socijalnog i drugog stručnog rada;
- novčana i druga materijalna pomoć;
- osposobljavanje za život i rad maloljetnih osoba s posebnim potrebama i odraslih invalidnih osoba;
- smještaj u ustanovu socijalne zaštite ili u drugu porodicu;
- kućna njega i pomoć u kući.

Korisnici socijalne zaštite u smislu ovog zakona su osobe koje se nalaze u stanju socijalne potrebe:

1. maloljetnici:

- bez roditeljskog staranja,
- ometeni u fizičkom ili psihičkom razvoju,
- odgojno zanemareni i zapušteni,
- čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama,
- zlostavljana djeca;

2. punoljetne osobe:

- materijalno neosigurane osobe, za rad nesposobne osobe,
- stare osobe bez porodičnog staranja,
- invalidne osobe,
- osobe s društveno negativnim ponašanjem,
- ostale osobe u stanju socijalne potrebe kojima je zbog posebnih okolnosti potrebna socijalna zaštita,
- zlostavljane osobe,
- samohrani roditelj.

Članom 101. Zakona precizirano je da se u budžetu Distrikta osiguravaju sredstva za materijalno osiguranje, doplatak za pomoć i njegu drugog lica, smještaj u ustanovu socijalne zaštite, smještaj u drugu porodicu, pomoć u kući i, te usluge socijalnog rada i finansiranje ustanova socijalne zaštite za vršenje javnih ovlaštenja povjerenih ovim Zakonom.

5. SITUACIONA ANALIZA

U ovom dijelu prezentuju se odgovori nadležnih organa – centara za socijalni rad/službi za socijalnu zaštitu u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine i u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine. Analizom pristiglih odgovora pokušali su se prezentovati zajednički problemi i poteškoće u radu centara/službi, uz napomenu da u većini lokalnih zajednica postoje centri za socijalni rad, ali i da u pojedinim općinama u kojima centri za socijalni rad nisu uspostavljeni ove poslove obavljaju službe/odjeljenja socijalne zaštite. U Republici Srpskoj sistem socijalne zaštite je centralizovan tako da centre/službe osnivaju lokalne zajednice (općine i gradovi). Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske vrši upravne i druge stručne poslove koji se odnose na sistem socijalne zaštite.⁴⁶ Javni fond za dječiju zaštitu Republike Srpske

⁴⁶ Član 11. Zakona o ministarstvima Republike Srpske, Službeni glasnik Republike Srpske, br. 44/2014, 14/2015, 54/2015, 96/2015 - dr. zakon i 62/2017.

nadležan je za ostvarivanje prava iz dječije zaštite u skladu sa Zakonom o dječijoj zaštiti Republike Srpske.⁴⁷

Polazeći od ustavnog uređenja Federacije Bosne i Hercegovine sistem socijalne zaštite drugačije je koncipiran. Naime federalne vlasti i kantoni nadležni su za provođenje socijalne politike. Kantoni imaju sve nadležnosti koje nisu izričito povjerene federalnoj vlasti, te su posebno nadležni između ostalog i za provođenje socijalne politike i uspostavu službi socijalne zaštite. Prava iz socijalne zaštite se u Federaciji Bosne i Hercegovine ostvaruju zakonima donesenim na nivou Federacije Bosne i Hercegovine i kantona. Ako neka prava nisu određena kantonalnim zakonima, primjenjuje se Zakon o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom Federacije Bosne i Hercegovine. U praksi neke centre/službe osniva kanton, a neke jedinica lokalne zajednice odnosno općine i gradovi.

Na području Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine ne postoji centar kao zasebna ustanova koju bi osnovala lokalna zajednica nego u sklopu Vlade Brčko Distrikta djeluje Odjeljenje – Odjel za zdravstvo i ostale usluge, Pododjeljenje – Pododjel za socijalnu zaštitu. Za razliku od radnopravnog statusa zaposlenih u centrima/službama entiteta, zaposlenici ovog pododjela imaju status državnih službenika.

5.1. Republika Srpska

Centar za socijalni rad Banja Luka⁴⁸

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. lica koja po Ustavu Republike Srpske imaju pravo na zdravstveno osiguranje (lica starija od 65 godina), a Fond zdravstvenog osiguranja Republike Srpske ne želi im priznati status osiguranog lica, već ih redovno upućuje u Centar;
2. situacije u kojima dobijaju zahtjeve za priznavanje prava na smještaj u ustanovu socijalne zaštite od strane lica kojima je prioritetno potrebna zdravstvena njega;
3. zloupotreba lica starije životne dobi i lica s problemima u mentalnom zdravlju kod sklapanja ugovora o doživotnom izdržavanju;
4. problemi u pogledu realizacije refundacije troškova Centra prilikom priznavanja određenih prava iz oblasti socijalne zaštite;
5. sve veći broj penzionera i nezaposlenih lica koji se obraćaju Centru;
6. nedovoljnost stambenih kapaciteta za realizaciju stambenog zbrinjavanja socijalno ugroženih lica i porodica;
7. regulisanje kontakata djece s roditeljem s kojim ne žive;
8. neujednačena praksa u postupcima povjeravanja djece iz vanbračnih zajednica;
9. nedostatak ljudskih resursa i stručnih usavršavanja;
10. nepostojanje supervizije za stručne radnike.

⁴⁷ Službeni glasnik Republike Srpske, br. 114/2017 i 122/2018.

⁴⁸ Akt broj 02-571.03-1-83/19 od 06.05.2019. godine

Centar za socijalni rad Bijeljina⁴⁹

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. činjenicu da novčana primanja iz oblasti socijalne zaštite za korisnike mogu biti predmet izvršenja u sudskom postupku, te se postavlja pitanje svrhe njihove isplate;
2. nedovoljan broj stručnog kadra;
3. opterećenost velikim brojem predmeta (svakodnevno izlaganje stresu i profesionalno sagorijevanje);
4. nametanje novih nadležnosti bez prethodnih konsultacija s centrima;
5. nedostatak kontinuiranih edukacija;
6. nepostojanje supervizije za stručne radnike;
7. nedostatak stručnih analiza i izvještaja kao i publikacija i stručne literature;
8. potreba donošenja novog Porodičnog zakona Republike Srpske.

Centar za socijalni rad Prijedor⁵⁰

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. povećan broj obraćanja korisnika;
2. zbrinjavanje lica s problemima u mentalnom zdravlju;
3. stvaranje dodatnih obaveza za socijalnu zaštitu novih kategorija stanovnika;
4. sve složenija porodična problematika;
5. nedostatak kontinuiranih edukacija;
6. nesaradnja određenog broja korisnika s centrom;
7. regulisanje kontakata djece s roditeljem s kojim ne žive.

Centar za socijalni rad Doboj⁵¹

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. regulisanje kontakata djece s roditeljem s kojim ne žive;
2. nerazumijevanje ostalih nadležnih organa o značaju rada Centra za socijalni rad.

Centar za socijalni rad Trebinje⁵²

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. regulisanje kontakata djece s roditeljem s kojim ne žive;
2. povećan broj korisnika prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica (nepostojanje materijalnog cenzusa za ostvarivanje ovog prava).

⁴⁹ Akt broj 01-571.3-14/19 od 23.04.2019. godine.

⁵⁰ Akt broj 01-53-38/19 od 25.04.2019. godine.

⁵¹ Akt broj 01/2/10-544-43/19 od 30.04.2019. godine.

⁵² Akt broj 04-53.00-16/16 od dana 16.05.2019. godine.

Centar za socijalni rad Gradiška⁵³

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. problem oko ostvarivanja prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica zbog toga što ostvarivanje ovog prava ostvaruje neki drugi organ a ne centar za socijalni rad.

Centar za socijalni rad Gradiška ukazuje Ombudsmenima da bi bilo korisno za sistem socijalne zaštite da se kod ostvarivanja prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica za punoljetna lica uvede imovinski cenzus ili da postupak za ostvarivanje ovog prava provodi neki drugi organ, a ne centar za socijalni rad. Sve to pojašnjavaju tako da ostvarivanje ovog prava u velikoj mjeri opterećuje socijalnu zaštitu, a po svom sadržaju više predstavlja zdravstveno stanje.

Centar za socijalni rad Zvornik⁵⁴

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. stalni porast broja korisnika prava na novčanu pomoć i prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica;
2. stalni porast troškova stručnih komisija, što dodatno opterećuje budžet (prvostepena stručna komisija za utvrđivanje sposobnosti lica u postupku ostvarivanja prava iz socijalne zaštite i utvrđivanja funkcionalnog stanja korisnika i prvostepena stručna komisija za procjenu potreba i usmjeravanje djece i omladine sa smetnjama u razvoju), regulisanje kontakata djece s roditeljem s kojim ne žive.

Centar za socijalni rad Istočno Novo Sarajevo⁵⁵

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. regulisanje kontakata djece s roditeljem s kojim ne žive.

Dakle, u ovom Centru najviše se susreću s problemima u postupcima održavanja ličnih i neposrednih odnosa djeteta i roditelja i problem su izvršenja rješenja, kada se postupci i okončaju, donesu odluke. Predlažu izmjene i dopune Porodičnog zakona u tom dijelu, kako je to već godinama u Federaciji Bosne i Hercegovine i u susjednim državama, odnosno da donošenje ovih odluka bude u nadležnosti sudova.

Centar za socijalni rad Čelinac⁵⁶

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nemogućnost izvršenja rješenja Centra iz oblasti porodično-pravne zaštite;
2. niska gornja starosna granica djece za potpuno usvojenje;
3. nezaštićenost stručnih radnika;
4. nepostojanje standarda u pogledu broja predmeta po jednom stručnom radniku;
5. budžet Centra ne može u potpunosti odgovoriti na potrebe lica koja se nađu u stanju socijalne potrebe;

⁵³ Akt broj 01/08/53-6/19 od 10.04.2019. godine.

⁵⁴ Akt broj 04-544-128/19 od 01.06.2019. godine.

⁵⁵ Akt broj 01-530-747/19 od 04.06.2019. godine.

⁵⁶ Akt broj 02/2-012-010/19 od 24.04.2019. godine.

6. neefikasnost sudova u oblasti zaštite od nasilja u porodici ili nasilja nad djecom;
7. nemogućnost naplate učešća obveznika izdržavanja u plaćanju troškova smještaja;
8. nejednaka primanja stručnih radnika centara na području Republike Srpske koja su direktno uvjetovana budžetom lokalne zajednice;
9. nejednake novčane naknade za rad prvostepenih stručnih komisija koje se razlikuju u zavisnosti od odluka lokalne zajednice.

Ističu da rad stručnih radnika nije jednako vrednovan i plaćen u lokalnim zajednicama u Republici Srpskoj, a i naknade za rad prvostepenih stručnih komisija se razlikuju u zavisnosti od odluka lokalne zajednice.

Centar za socijalni rad Bileća⁵⁷

Kao osnovne probleme u radu ističu:

1. nedostatak finansijskih sredstava i nerazumijevanje značaja profesije socijalnog rada;
2. nedostatak prostora za individualni tretman korisnika;
3. neredovne isplate socijalnih davanja korisnicima;
4. nejednaka primanja stručnih radnika centara na području Republike Srpske koja su direktno uvjetovana budžetom lokalne zajednice.

Centar za socijalni rad Ugljevik⁵⁸

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedostatak novčanih sredstava za ostvarivanje prava iz socijalne zaštite;
2. nedostatak stručnog kadra;
3. nametanje novih nadležnosti bez prethodnih konsultacija s centrima;
4. nerazumijevanje lokalne zajednice;
5. nepostojanje jasnih smjernica i instrukcija s ciljem iznalaženja rješenja za određene probleme.

Centar za socijalni rad Vukosavlje⁵⁹

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. regulisanje kontakata djece s roditeljem s kojim ne žive;
2. potrebu donošenja novog Porodičnog zakona Republike Srpske i novih podzakonskih propisa – uputstava za pojedine institute porodično-pravne zaštite.

Centar za socijalni rad Srebrenica⁶⁰

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. regulisanje kontakata djece s roditeljem s kojim ne žive;
2. nedostatak porodica koje bi pristupile obuci radi stjecanja statusa hranitelja.

⁵⁷ Akt broj 01-530-22/19 od 25.04.2019. godine.

⁵⁸ Akt broj 01-052-3/19 od 30.04.2019. godine.

⁵⁹ Akt broj 01/2-54-25-2/19 od 30.04.2019. godine.

⁶⁰ Akt broj 03-571.4-21/19 od 03.05.2019. godine.

Centar za socijalni rad Višegrad⁶¹

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. povećan broj korisnika prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica (nepostojanje materijalnog cenzusa za ostvarivanje ovog prava);
2. regulisanje kontakata djece s roditeljem s kojim ne žive;
3. poteškoće u radu u postupcima mirenja bračnih supružnika prije razvoda braka.

Centar za socijalni rad Foča⁶²

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nejednaka primanja stručnih radnika centara na području Republike Srpske koja su direktno uvjetovana budžetom lokalne zajednice;
2. nepostojanje fizičkog obezbjeđenja u centrima budući da su stručni radnici izloženi svakodnevnom riziku od mogućeg napada od strane korisnika;
3. regulisanje kontakata djece s roditeljem s kojim ne žive;
4. nedovoljan broj edukacija i stručnih usavršavanja;
5. nepostojanje servisa unutar lokalne zajednice kao dio mreže podrške korisnicima;
6. nedostatak materijalnih sredstava u pružanju adekvatne podrške licima u stanju urgentne socijalne potrebe;
7. nesudjelovanje predstavnika centara u procesima donošenja novih zakonskih i podzakonskih propisa.

Centar za socijalni rad Brod⁶³

Kao osnovni problem u radu, između ostalog, ističu:

1. nametanje novih nadležnosti bez prethodnih konsultacija s centrima;
2. nezaštićenost stručnih radnika, profesionalno sagorijevanje i stres;
3. nesaradnja korisnika s Centrom;
4. nedostatak novčanih sredstava za ostvarivanje prava iz socijalne zaštite;
5. neuvažavanje mišljenja stručnih radnika Centra od strane drugih nadležnih organa.

Centar za socijalni rad Ribnik⁶⁴

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. povećan broj korisnika prouzrokovan problemima mentalnog zdravlja i siromaštva;
2. problemi u postupcima razvoda braka;
3. povećan broj korisnika jednokratne novčane pomoći i prava na dodatak i njegu drugog lica;
4. regulisanje kontakata djece s roditeljem s kojim ne žive.

⁶¹ Akt broj 01-53-490/19 od 10.05.2019. godine.

⁶² Akt broj 01-014.08-1/19 od 30.04.2019. godine.

⁶³ Akt broj 07-530-223/19 od 09.04.2019. godine.

⁶⁴ Akt broj 01-521-8-1/19 od 18.04.2019. godine.

Centar za socijalni rad Vlasenica⁶⁵

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedostatak kontinuirane edukacije;
2. nedostatak finansijskih sredstava;
3. nedovoljna saradnja i koordinacija nadležnih organa.

Centar za socijalni rad Sokolac⁶⁶

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedostatak novčanih sredstava za ostvarivanje prava iz socijalne zaštite, posebno prava na novčanu pomoć i prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica;
2. regulisanje kontakata djece s roditeljem s kojim ne žive.

Centar za socijalni rad Laktaši⁶⁷

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. situacije kada roditelji odlaze u inostranstvo, a djeca ostaju i povjeravaju ih trećim licima, odnosno ponašanje nadležnih nije propisano u ovim životnim situacijama;
2. regulisanje kontakata djece s roditeljem s kojim ne žive;
3. zaštita prava djece rođene izvan braka u situacijama kada majka ne prijavi oca i to ne želi učiniti;
4. porast broja korisnika prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica;
5. nepostojanje supervizije za stručne radnike.

Centar za socijalni rad Istočna Ilidža⁶⁸

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. regulisanje kontakata djece i roditelja s kojima ne žive;
2. problemi u vezi s primjenom Zakona o zaštiti lica s mentalnim poremećajima;
3. problemi u vezi s primjenom Zakona o zaštiti od nasilja u porodici;
4. nepostojanje adekvatnog fizičkog obezbjeđenja stručnih radnika Centra.

Centar za socijalni rad Nevesinje⁶⁹

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. regulisanje kontakata djece s roditeljima s kojima ne žive;
2. izdržavanje djece, odnosno neplaćanje alimentacije;
3. ostvarivanje prava na dječiji dodatak.

⁶⁵ Akt broj 03-530-17/19 od 04.04.2019. godine.

⁶⁶ Akt broj 01-052-344/19 od 11.04.2019. godine.

⁶⁷ Akt broj 010-005-1/19 od 07.05.2019. godine.

⁶⁸ Akt broj 02-530-578-1/19 od 09.04.2019. godine.

⁶⁹ Akt broj 05-530-14/19 od 18.04.2019. godine.

Centar za socijalni rad Šamac⁷⁰

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedostatak finansijskih sredstava za rad;
2. položaj stručnih radnika centra i nejednaka primanja;
3. stres i profesionalno sagorijevanje;
4. nedovoljna saradnja i koordinacija s drugim nadležnim organima;
5. nedovoljan broj stručnih radnika i nedovoljna kadrovska opremljenost.

Centar za socijalni rad Gacko⁷¹

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. širok spektar zakonskih propisa u pogledu obaveza i odgovornosti centra - tzv. šuma propisa;
2. regulisanje kontakata djece s roditeljima s kojima ne žive;
3. izdržavanje djece, odnosno neplaćanje alimentacije;
4. smještaj duševno oboljelih osoba;
5. kašnjenja u isplatama prava iz socijalne zaštite.

Centar za socijalni rad Rogatica⁷²

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. regulisanje kontakata djece s roditeljima s kojima ne žive;
2. izdržavanje djece, odnosno neplaćanje alimentacije.

Centar za socijalni rad Pale⁷³

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. regulisanje kontakata djece s roditeljima s kojima ne žive;
2. naplata potraživanja za štíćenike koji nemaju srodnike u obavezi izdržavanja.

Centar za socijalni rad Derventa⁷⁴

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. širok spektar zakonskih propisa u pogledu obaveza i odgovornosti Centra;
2. nedostatak novčanih sredstava s ciljem što adekvatnijeg ostvarivanja prava iz socijalne zaštite (smanjivanje sredstava u budžetu lokalne zajednice koja se izdvajaju za ove namjene);
3. problem ostvarivanja prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica.

⁷⁰ Akt broj 01-571-6/19 od 08.04.2019. godine.

⁷¹ Akt broj 5/01-530-17/19 od 22.04.2019. godine.

⁷² Akt broj 01/1-552-39/19 od 22.04.2019. godine.

⁷³ Akt broj 01-530-261/19 od 23.04.2019. godine.

⁷⁴ Akt broj 01-052-510/19 od 25.04.2019. godine.

Centar za socijalni rad Pelagićevo⁷⁵

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. regulisanje kontakata djece s roditeljima s kojima ne žive;
2. povjeravanje djece iz vanbračne zajednice.

Centar za socijalni rad Srbac⁷⁶

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nejednako postupanje prvostepenih stručnih komisija za ocjenu funkcionalnog stanja odraslih lica i djece u postupku ostvarivanja prava iz socijalne zaštite;
2. nedostatak stručnog kadra – veliki broj korisnika po jednom socijalnom radniku;
3. regulisanje kontakata djece s roditeljima s kojima ne žive;
4. dugotrajnost sudskih postupaka u krivičnim postupcima protiv maloljetnika;
5. ostvarivanje prava na dječji dodatak.

Centar za socijalni rad Bratunac⁷⁷

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. porast broja lica s intelektualnim i mentalnim poteškoćama;
2. regulisanje kontakata djece s roditeljima s kojima ne žive;
3. izdržavanje djece, odnosno neplaćanje alimentacije.

Centar za socijalni rad Teslić⁷⁸

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. probleme finansijske prirode, manjak stručnog kadra i loše prostorne uvjete;
2. problem konfliktnih razvoda (neslaganje roditelja prilikom donošenja odluka u vezi s djetetom: regulisanje kontakata djece i roditelja s kojima ne žive, odlasci djece na ekskurzije, problem izdavanja putne isprave itd.).

Centar za socijalni rad Kostajnica⁷⁹

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedostatak finansijskih sredstava;
2. problemi u vezi s ispunjenosti uvjeta za rad centara;
3. kašnjenje plata zaposlenih;
4. različite vrste pritisaka od strane korisnika, ali i od strane organa lokalne zajednice.

⁷⁵ Akt broj 01/2-052-29/19 od 24.04.2019. godine.

⁷⁶ Akt broj 01/53.1-7/19 od 24.04.2019. godine.

⁷⁷ Akt broj 05-571.4-4/2019 od 23.04.2019. godine.

⁷⁸ Akt broj 01-544-1020/19 od 25.04.2019. godine.

⁷⁹ Akt broj 03-544-10/19 od 30.05.2019. godine.

Centar za socijalni rad Rudo⁸⁰

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. evidentan broj psihički oboljelih lica;
2. usložnjavanje potreba korisnika;
3. problem zdravstvenog osiguranja lica preko 65 godina starosti, a koji ne ostvaruju prava iz penzijsko-invalidskog osiguranja.

Centar za socijalni rad Mrkonjić-Grad⁸¹

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedostatak stručnog kadra (nedostaju diplomirani pravnik i diplomirani psiholog);
2. povećan broj korisnika prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica;
3. problem zdravstvenog osiguranja lica preko 65 godina starosti, a koji ne ostvaruju prava iz penzijsko-invalidskog osiguranja;
4. širok spektar zakonskih propisa u pogledu obaveza i odgovornosti Centra;
5. stalni porast zahtjeva za smještaj u ustanove socijalne zaštite.

Centar za socijalni rad Novi Grad⁸²

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. regulisanje kontakata djece s roditeljima s kojima ne žive;
2. neusklađenost zakona u problemima ostvarivanja prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica.

Centar za socijalni rad Kozarska Dubica⁸³

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nejednaka primanja za lica zaposlena u centrima na nivou Republike Srpske;
2. svakodnevni stres na poslu i profesionalno sagorijevanje;
3. neadekvatan prostor.

Centar za socijalni rad Donji Žabar⁸⁴

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. loša tehnička opremljenost (nemaju automobil na raspolaganju, kopir-aparat i rade u neadekvatnim prostorijama);
2. nedostatak stručnog kadra (npr. nisu u mogućnosti zaposliti psihologa, nego angažuju psihologa po ugovoru o djelu, što predstavlja problem kada moraju brzo i hitno reagovati).

⁸⁰ Akt broj 01-552-335/19 od 04.06.2019. godine.

⁸¹ Akt broj 01-545-3/19 od 04.06.2019. godine.

⁸² Akt broj 01-53.3-168/19 od 03.06.2019. godine.

⁸³ Akt broj 04-53-39/2/19 od 03.06.2019. godine.

⁸⁴ Akt broj 02-53-76/19 od 03.06.2019. godine.

Centar za socijalni rad Modriča⁸⁵

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedostatak ustanova po uzoru na SOS Dječija sela, obezbijediti ustanove koje bi predstavljale sponu između institucionalnog i porodičnog smještaja djece bez roditeljskog staranja;
2. problem prosjačenja.

Centar za socijalni rad Prnjavor⁸⁶

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. obezbjeđivanje sigurnosti u centrima;
2. zakonsku obavezu donošenja akta o procjeni rizika, dokumenta koji je osnova za organizovanje zaštite na radu;
3. nepostojanje supervizije za stručne radnike;
4. senzacionalistički pristup medija i kršenje prava na privatnost.

Centar za socijalni rad Kotor-Varoš⁸⁷

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. regulisanje kontakata djece i roditelja s kojima ne žive;
2. rad prvostepenih stručnih komisija za procjenu potreba i usmjeravanje djece i omladine sa smetnjama u razvoju;
3. problem zdravstveno neosiguranih lica koji se upućuju na Centar, a pri tome nisu korisnici prava iz socijalne zaštite.

Centar za socijalni rad Lopare⁸⁸

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. velik broj lica preko 65 godina starosti, koja žive u ruralnim područjima Opštine;
2. potrebu donošenja novog Porodičnog zakona i izmjena i dopuna Zakona o socijalnoj zaštiti u pogledu izdvajanja sredstava za prava na novčanu pomoć i prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica (jer je riječ o izrazito nerazvijenoj Opštini, koja nije u mogućnosti obezbijediti veća novčana sredstva u odnosu na potrebe građana koji su u stanju socijalne potrebe i iz tog razloga predlažu izmjene Zakona o socijalnoj zaštiti u pogledu izdvajanja sredstava za prava na novčanu pomoć i prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica i to za izrazito nerazvijene opštine; predlažu i donošenje novog Porodičnog zakona zbog problema prilikom odlučivanja oko povjeravanja djeteta (vanbračna zajednica), određivanja načina održavanja ličnih i neposrednih kontakata djeteta s roditeljem s kojim ne živi i zbog neplaćanja alimentacije).

⁸⁵ Akt broj 01/2-530/18-19 od 04.06.2019. godine.

⁸⁶ Akt Sindikalne organizacije JU Centra za socijalni rad Prnjavor broj 2/19 od 20.04.2019. godine.

⁸⁷ Akt broj 06/53.1-286/19 od dana 03.05.2019. godine.

⁸⁸ Akt broj 530.1-01-204 od 04.06.2019. godine.

Centar za socijalni rad Petrovo⁸⁹

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedostatak stručnog kadra i adekvatnog prostora;
2. širok spektar zakonskih propisa u pogledu obaveza i odgovornosti Centra;
3. regulisanje kontakata djece i roditelja s kojima ne žive;
4. manipulacija djecom tokom brakorazvodnih postupaka;
5. problemi u ostvarivanju prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica (smatraju da pravo na dodatak za pomoć i njegu drugog lica nije trebalo „ući“ u sistem socijalne zaštite iz sistema PIO, jer iz budžeta Opštine plaćaju rad komisije, koja vrši procjenu zdravstvenog stanja korisnika, to pravo nije ograničeno ili uvjetovano materijalnim statusom korisnika, te se centri, kako napominju, osjećaju kao besplatan servis za prikupljanje dokumentacije, organizacije rada komisija, donose rješenja, a sve rukovodeći se nalazima „nezavisnih“ plaćenih profesionalaca itd.).

Centar za socijalni rad Kneževo⁹⁰

Iz Centra za socijalni rad Kneževo napominju da nemaju većih problema, kao što je to bio slučaj ranije, zbog isplate prava na novčanu pomoć i prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica. Trenutno se prava redovno isplaćuju. Postojala su i određena dugovanja prema ustanovama socijalne zaštite, ali tekuće obaveze se plaćaju, kao i dugovanja u skladu s mogućnostima.

Centar za socijalni rad Milići⁹¹

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. porast korisnika prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica;
2. regulisanje kontakata djece s roditeljima s kojima ne žive;
3. neujednačena praksa u postupcima povjeravanja djece iz vanbračnih zajednica;
4. neujednačena primanja za radnike u centrima na nivou Republike Srpske;
5. nepostojanje instituta zajedničkog starateljstva nad djecom;
6. nedostatak fizičkog obezbjeđenja u centrima;
7. problem u oblasti starateljstva - nejasno definisana pozitivnim propisima, posebno starateljstvo za posebne slučajeve;
8. sudovi i tužilaštva ne uzimaju u obzir preporuke organa starateljstva i nejasno po kojim kriterijima se odlučuje hoće li u slučaju nasilja u porodici pokrenuti prekršajni ili krivični postupak.

Centar za socijalni rad Novo Goražde⁹²

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. povećanje broja korisnika prava iz socijalne zaštite (u proteklom periodu se udvostručio broj korisnika prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica);

⁸⁹ Akt broj 02-530-183/19 od 06.06.2019. godine.

⁹⁰ Akt broj 03-204-3/18 od 04.06.2019. godine.

⁹¹ Akt broj 05-571.4-24/19 od 06.06.2019. godine.

⁹² Akt broj 01/1-530-41/19 od 07.06.2019. godine.

2. povećan broj zahtjeva za jednokratne novčane pomoći.

Centar za socijalni rad Ljubinje⁹³

Centar za socijalni rad Ljubinje obavještava Ombudsmene da nemaju značajnih problema u radu prilikom ostvarivanja prava iz socijalne zaštite i u budućnosti će nastojati da odgovori na novonastale izazove i potrebe.

Centar za socijalni rad Čajniče⁹⁴

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. stalno siromaštvo i nezaposlenost;
2. loši smještajni kapaciteti Centra;
3. problem zdravstvenog osiguranja lica preko 65 godina starosti, a koji ne ostvaruju prava iz penzijsko-invalidskog osiguranja;
4. zbrinjavanje psihički oboljelih osoba u odgovarajuće ustanove.

Centar za socijalni rad Vlasenica⁹⁵

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedostatak kontinuirane edukacije;
2. nedostatak finansijskih sredstava;
3. nedovoljna saradnja i koordinacija svih nadležnih institucija.

Opština Šekovići, Služba socijalne i dječije zaštite⁹⁶

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedostatak stručnog kadra;
2. neadekvatni uvjeti rada – nemaju raspoloživ automobil;
3. nepostojanje dežurstava unutar službe.

Opština Stanari, Odjeljenje za opštu upravu⁹⁷

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. veliki broj djece i omladine s posebnim potrebama, kao i nepostojanje centra za dnevno zbrinjavanje;
2. sve veći broj staračkih, samačkih domaćinstava.

⁹³ Akt broj 02-530-15/19 od dana 11.06.2019. godine.

⁹⁴ Akt broj 01/1-530-101/19 od dana 06.06.2019. godine.

⁹⁵ Akt broj 03-530-17/19 od dana 04.04.2019. godine.

⁹⁶ Akt broj 04/10-050-30/19 od dana 25.04.2019. godine.

⁹⁷ Akt broj 03-2/3-500-20/19 od dana 25.04.2019. godine.

Opština Trnovo, Odjeljenje za opštu upravu, boračko-invalidsku i socijalnu zaštitu⁹⁸

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedostatak stručnog kadra - imaju samo jednog zaposlenog referenta u sklopu referata u sklopu boračko-invalidske, socijalne i dječje zaštite.

Opština Osmaci, Odjeljenje za privredu, finansije i društvene djelatnosti⁹⁹

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. kontakti;
2. nedovoljna saradnja i koordinacija svih nadležnih institucija;
3. nedostatak porodičnog savjetovališta;
4. nedovoljan broj stručnih radnika;
5. povećan broj slučajeva nasilja u porodici;
6. neujednačena praksa u postupcima povjeravanja djece iz vanbračne zajednice.

Opština Berkovići, Služba socijalne i dječje zaštite¹⁰⁰

Kao osnovni problem u radu, između ostalog, ističu:

1. nedostatak stručnog kadra - imaju samo jednog zaposlenog referenta u sklopu referata socijalne i dječje zaštite;
2. kontakti.

Opština Istočni Stari Grad¹⁰¹

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. šuma propisa;
2. nedostatak stručnog kadra - imaju samo jednog zaposlenog referenta u sklopu referata.

Opštinska uprava Krupa na Uni

Kao osnovni problem u radu, između ostalog, ističu:

1. kontakti.

Opština Krupa na Uni nema osnovan centar za socijalni rad i/ili službu, već se svi poslovi iz nadležnosti centra rade u okviru opštinske uprave (jedan referent i jedan izvršilac). Iz Opštine Krupa na Uni navode da im problem predstavljaju postupci održavanja ličnih i neposrednih odnosa djeteta i roditelja i problem su izvršenja rješenja, kada se postupci i okončaju, donesu odluke.

⁹⁸ Akt broj 0305-53-8/19 od dana 10.04.2019. godine.

⁹⁹ Akt broj 04-544-27/19 od dana 05.04.2019. godine.

¹⁰⁰ Akt broj 03/6-53-8/19 od dana 04.06.2019. godine.

¹⁰¹ Akt broj B05-052-514/19 od dana 07.06.2019. godine.

Služba socijalne i dječije zaštite Opštine Petrovac¹⁰²

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nerazumijevanje značaja socijalnog rada;
2. loš položaj socijalnih radnika (posebno male plate);
3. nepostojanje supervizije za stručne radnike;
4. neujednačenost dječijeg dodatka - dječji dodatak za svako dijete;
5. povećan broj obraćanja građana, posebno starijih lica;
6. nepostojanje hraniteljskih porodica;
7. nedostatak stručnog kadra;
8. problemi mentalnog zdravlja djece;
9. potrebu uspostavljanja različitih savjetovališta.

Han Pijesak, opštinska služba, Odjeljenje za privredu, finansije i društvene djelatnosti¹⁰³

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. kontakti;
2. finansiranje prava iz socijalne zaštite od strane Republike Srpske;
3. problem dokazivanja psihičkog nasilja u porodici;
4. poboljšavanje ažurnosti sudova u vezi s pravima iz porodično-pravne zaštite.

5.2 Federacija Bosne i Hercegovine

Srednjobosanski kanton

Općina Dobretići – Služba za opću upravu i društvene djelatnosti i finansije¹⁰⁴

Navodi da nema osnovan centar za socijalni rad. Ove poslove obavlja Služba za opću upravu i načelnik općine.

Najčešći problem je nerazumijevanje pojedinih zakona i manjak iskustva u ovoj oblasti budući da referenti nisu stručno obrazovani.

Predlažu donošenje više podzakonskih akata kojima bi se bliže pojasnio način poduzimanja određenih mjera iz oblasti socijalne zaštite

JU Centar za socijalni rad Gornji Vakuf – Uskoplje¹⁰⁵

Prema popisu iz 2013. godine, Općina ima 21 000 stanovnika koji svoja prava ostvaruju u Centru. Ustanova postoji od 2003. godine, sa šest zaposlenih. Kadrovska struktura zaposlenih lica ne odgovara standardima za rad u ovoj ustanovi. I pored ove činjenice zaposleni uspješno obavljaju povjerene zadatke. Pozicija zaposlenih ista je kao i pozicija državnih službenika u Općini Gornji Vakuf – Uskoplje.

¹⁰² Akt broj 02-56-310/19 od dana 25.04.2019. godine.

¹⁰³ Akt broj 03-53-3/19 od dana 25.04.2019. godine.

¹⁰⁴ Akt broj 03-35-709-1/19 od dana 07.06.2019. godine.

¹⁰⁵ Akt broj 01-35-166/19 od dana 14.06.2019. godine.

Osnovni problemi u radu su:

1. nedostatak interventnih novčanih sredstava za jednokratnu novčanu pomoć kako bi se moglo hitno djelovati;
2. smještaj osoba s duševnim smetnjama u odgovarajuće ustanove koji je često nemoguć.

JU Centar za socijalni rad Busovača¹⁰⁶

Ukazuju na problem prostora u kome su smješteni bez odgovarajućih uvjeta za rad sa strankama. Raspoložu s dvije kancelarije (u jednoj je troje a u drugoj dvoje zaposlenih). Ne posjeduju garažu za službena vozila, nemaju šalter-salu za prijem stranaka, portira niti videonadzor.

Osnovni problemi u radu su:

1. nedostatak interventnih novčanih sredstava za jednokratnu novčanu pomoć kako bi se moglo hitno djelovati;
2. nedostatak odgovarajućih zakonskih rješenja za pojedine situacije.

Općina Kiseljak – Služba za socijalnu zaštitu¹⁰⁷

Navodi da nema osnovan centar za socijalni rad. Ove poslove obavlja Služba za socijalnu zaštitu koja ima pet zaposlenih. Rade u novoj zgradi sa šest kancelarija sa svom potrebnom infrastrukturom. Imaju dva zaposlena socijalna radnika tako da imaju uvjete za rješavanje problema iz ove oblasti.

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. veliki broj klijenata i složenost slučajeva;
2. rizik u radu sa strankama (stranke sklone agresiji, a ne postoji odgovarajuća fizička zaštita);
3. nedostatak odgovarajućih zakonskih rješenja za pojedine situacije.

Poseban problem su djeca s poteškoćama u učenju i razvoju. Obrazovni sistem traži kategorizaciju za program inkluzije. Mišljenja su da za djecu s blažim vidom poteškoća kategorizacija nije neophodna. Za njih je potrebno izvršiti opservaciju u trajanju od mjesec dana u odgovarajućem opservacijskom centru kako bi se utvrdio njihov status bitan za izradu prilagođenog plana i programa pri čemu bi nalaz i mišljenje tima za opservaciju bio zamjena nalazu i mišljenju komisije za kategorizaciju.

JU Centar za socijalni rad Novi Travnik¹⁰⁸

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. povećan broj korisnika uzrokovan lošim ekonomskim prilikama u društvu a koji originalno ne spadaju u nadležnost Centra za socijalni rad (civilne žrtve rata, priznavanje prava majkama porodiljama iz radnog odnosa);
2. decentralizovane i podijeljene nadležnosti između Federacije, kantona i općina;
3. izvršenja rješenja Centra;

¹⁰⁶ Akt broj 01-738-2/2019 od dana 18.06.2019. godine.

¹⁰⁷ Akt broj 08-35-sl/19 od dana 03.06.2019. godine.

¹⁰⁸ Akt broj 01-10.1-133/19 od dana 12.04.2019. godine.

4. plaćanje vještačenja prilikom pokretanja postupaka ex officio;
5. problem smještaja duševnih bolesnika;
6. nemaju fizičko obezbjeđenje, a izloženi su potencijalnom riziku od fizičkog napada od strane problematičnih stranaka;
7. zaposleni nisu državni službenici, na njih se ne odnosi Zakon o državnoj službi. Njihov rad uređuje Uredba sa zakonskom snagom o ustanovama iz 1994. godine i Zakon o osnovama socijalne zaštite.

JU Centar za socijalni rad Donji Vakuf¹⁰⁹

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. problem uređivanja načina kontakta nakon razvoda braka između djeteta i roditelja s kojim dijete ne živi u tzv. konfliktnim razvodima;
2. prosjačenje djece uglavnom romske populacije – pozivanje roditelja u Centar nije dalo željene rezultate;
3. nepohađanje nastave osnovnoškolskog nivoa obrazovanja od strane djece romske populacije i djece iz rizičnih porodica u kojima su ugroženi materijalni ili porodični odnosi.

JU Centar za socijalni rad Vitez¹¹⁰

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedostatak stručnih radnika neophodnih za rad u ovakvim ustanovama. Imaju samo tri socijalna radnika na 27 000 stanovnika, iako je prema standardu predviđen jedan radnik na 4000 stanovnika. Općina kao osnivač odlučuje o finansiranju plata i obezbjeđuje prostor za rad, odlučuje o prijemu radnika i usvaja sistematizaciju;
2. neadekvatno su prostorno opremljeni. Samo direktor ima posebnu kancelariju;
3. problem smještaja određenih kategorija korisnika naročito duševnih bolesnika.

JU Centar za socijalni rad Bugojno¹¹¹

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedovoljno precizna zakonska rješenja i njihova međusobna neusklađenost između Federacije, kantona i općina;
2. nedostatak finansijskih sredstava zbog čega ne mogu ispoštovati Pravilnik o standardima za rad i pružanje usluga u ustanovama socijalne zaštite FBiH ("Službeni glasnik FBiH" 15/13) koji propisuje minimalne standarde za rad i pružanje usluga socijalne zaštite;
3. radnici su izloženi riziku u radu s problematičnim strankama, ne postoji fizičko niti tehničko obezbjeđenje.

¹⁰⁹ Akt broj 03-35-729/19 od dana 13.05.2019. godine.

¹¹⁰ Akt broj 01-35.1-327/19 od dana 07.05.2019. godine.

¹¹¹ Akt broj 04-10.1-245/19 od dana 23.04.2019. godine.

JU Centar za socijalni rad Jajce¹¹²

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. problem uređivanja načina kontakta nakon razvoda braka između djeteta i roditelja s kojim dijete ne živi u tzv. konfliktnim razvodima;
2. problem smještaja starih lica u ustanove;
3. žena ne može biti nosilac domaćinstva prema zakonu o socijalnoj zaštiti; drugostepeni organi im vraćaju predmete uz obrazloženje da žena ne može biti nosilac domaćinstva;
4. nepostojanje dnevnog centra za osobe zatečene u prosjačenju.

Općina Fojnica – Služba za opću upravu i boračko-invalidsku zaštitu¹¹³

Navodi da nema osnovan Centar za socijalni rad. Ove poslove obavlja Služba za opću upravu i boračko-invalidsku zaštitu. Poslove socijalne zaštite obavljaju jedan socijalni radnik i jedan diplomirani sociolog.

Osnovni problemi su udaljenost pojedinih naselja na području Općine od sjedišta ove službe, što utječe na kvalitet i realizaciju raznih vidova pomoći korisnicima, kao i angažovanje stručnih kadrova – ljekara specijalista, psihologa i pedagoga za određene slučajeve, a koji su prilično fizički udaljeni (općina i zdravstvene ustanove).

Općina Kreševo – Služba za gospodarstvo, braniteljstvo, invalidsku i socijalnu skrb¹¹⁴

Navodi da nema osnovan Centar za socijalni rad. Ove poslove obavlja Služba za gospodarstvo, braniteljstvo invalidsku i socijalnu zaštitu.

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. problem uređivanja načina kontakta nakon razvoda braka između djeteta i roditelja s kojim dijete ne živi u tzv. konfliktnim razvodima;
2. problem smještaja duševnih bolesnika;
3. nepostojanje centra za mentalno zdravlje;
4. povećan broj slučajeva nasilja u porodici.

Hercegovačko-neretvanski kanton

JU Centar za socijalni rad Stolac¹¹⁵

Osnovni problemi u radu su kadrovska nepopunjenost i tehnička neopremljenost.

¹¹² Akt broj SI-35-310/19 od dana 24.04.2019. godine.

¹¹³ Akt broj 06-49-368/19 od dana 17.04.2019. godine.

¹¹⁴ Akt broj 03-35-752/17 od dana 12.04.2019. godine.

¹¹⁵ Akt broj 05-282/19 od dana 17.04.2019. godine.

JU Centar za socijalni rad Mostar¹¹⁶

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. neadekvatnu zaštitu duševnih bolesnika (poslovi vezani za zaštitu duševnih bolesnika često se sa zdravstvenog prebacuju na socijalni sektor);
2. nedostatak hraniteljskih porodica, kao i nedovoljno interesovanje hranitelja za djecu romske populacije;
3. radnici su izloženi riziku u radu s problematičnim strankama, ne postoji fizičko niti tehničko obezbjeđenje.

JU Centar za socijalni rad Jablanica¹¹⁷

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedovoljan broj stručnog kadra;
2. finansiranje – plate su niže od zaposlenih u općinskom organu uprave budući da nisu državni službenici;
3. radnici su izloženi riziku u radu s problematičnim strankama, ne postoji fizičko niti tehničko obezbjeđenje.

Općina Neum – Služba za opću upravu i društvene djelatnosti¹¹⁸

Navodi da nema osnovan Centar za socijalni rad. Ove poslove obavlja Služba za opću upravu i društvene djelatnosti. Referat socijalne zaštite nije adekvatno kadrovski popunjen, neophodno je osnivanje Centra uz popunjavanje odgovarajućim stručnim kadrom i odgovarajućim prostorom.

JU Centar za socijalni rad Čitluk¹¹⁹

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedovoljan broj stručnog kadra;
2. neodgovarajući smještajni kapaciteti;
3. neadekvatna tehnička opremljenost.

Prijedlog poboljšanja – supervizija zaposlenih kako bi se obezbijedio kvalitetniji rad i adekvatno uspostavila organizacija i profesionalni razvoj stručnih radnika s ciljem poboljšanja kvaliteta pružanja usluga korisnicima.

JU Centar za socijalni rad Čapljina¹²⁰

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. rad s duševnim bolesnicima kojima je potrebno liječenje i nadzor od strane odgovarajućih zdravstvenih ustanova;
2. veća kadrovska popunjenost s ciljem cjelishodnosti u postupanju.

¹¹⁶ Akt broj 01-36-1394/2019 od dana 17.04.2019. godine.

¹¹⁷ Akt broj 37-53-30/19 od dana 30.04.2019. godine.

¹¹⁸ Akt broj 03-37-984/19 od dana 12.06.2019. godine.

¹¹⁹ Akt broj 1790/19 od dana 04.06.2019. godine.

¹²⁰ Akt broj 08-01-524/19 od dana 25.04.2019. godine.

JU Centar za socijalni rad Konjic¹²¹

Kao osnovni problem u radu ističu problem zbrinjavanja hroničnih duševnih bolesnika u odgovarajuće zdravstvene ustanove.

Zapadnohercegovački kanton

JU Centar za socijalni rad Široki Brijeg¹²²

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. neodgovarajuću kadrovsku popunjenost;
2. neodgovarajući način finansiranja budući da im isto zavisi od tri nivoa vlasti od kojih je najvažniji lokalni nivo koji im daje plate. Kantonalni nivo zadužen je za socijalna i druga davanja tako da kada se stranka žali zbog neisplaćivanja naknada sud blokira račun Centru.

JU Centar za socijalni rad Posušje¹²³

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. neusklađenost zakonskih propisa između Federacije i kantona što se ogleda u brojnim posljedicama;
2. nepostojanje Pravilnika o postupanju u oblasti porodične zaštite u vezi s postupcima razvoda braka i zaštite maloljetne djece;
3. nepostojanje naknada za staratelje postavljene po službenoj dužnosti;
3. nepostojanje Zakona o socijalnoj zaštiti;
4. smještaj osoba s duševnim smetnjama u odgovarajuće ustanove;
5. finansiranje plata i materijalnih troškova koje se vrši od strane lokalne zajednice.

JU Centar za socijalni rad Grude¹²⁴

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedostatak novčanih sredstava za nesmetan rad Centra naročito za pružanje jednokratnih novčanih pomoći;
2. nedostatak vaspitno-popravnih domova za smještaj djece s poteškoćama u razvoju i djece bez roditeljskog staranja, ustanova za smještaj duševnih bolesnika i sl.
3. neisplaćivanje dječjeg doplatka na nivou kantona;
4. nemaju fizičko obezbjeđenje, a izloženi su potencijalnom riziku od fizičkog napada od strane problematičnih stranaka.

¹²¹ Akt broj 01-37-248/19 od dana 29.04.2019. godine.

¹²² Akt broj 01-326/2-530/19 od dana 06.06.2019. godine.

¹²³ Akt broj 01-143/19 od dana 03.06.2019. godine.

¹²⁴ Akt broj 08-1-229/19 od dana 03.06.2019. godine.

JU Centar za socijalni rad Ljubuški¹²⁵

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. povećan broj zahtjeva za pružanje jednokratnih novčanih pomoći;
2. nedostatak vaspitno-popravnih domova za smještaj djece s poteškoćama u razvoju i djece bez roditeljskog staranja, ustanova za smještaj duševnih bolesnika i sl.
3. nemaju fizičko obezbjeđenje, a izloženi su potencijalnom riziku od fizičkog napada od strane problematičnih stranaka.

Kanton Sarajevo

Na području Kantona Sarajevo osnovan je JU „Kantonalni centar za socijalni rad“ Sarajevo u okviru kojeg djeluju općinske službe socijalne zaštite, i to: Služba socijalne zaštite Općine Novi Grad Sarajevo, Služba socijalne zaštite Općine Vogošća, Služba socijalne zaštite Općine Ilijaš, Služba socijalne zaštite Odjeljenje Trnovo Općina Ilidža, Služba socijalne zaštite Općine Hadžići, Služba socijalne zaštite Općine Novo Sarajevo, Služba socijalne zaštite Općine Ilidža, Služba za socijalnu zaštitu Općine Stari Grad Sarajevo,

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, Kantonalni centar za socijalni rad Sarajevo ističe:

1. mjere i usluge koje CSR pruža korisnicima nisu standardizovane – npr. jedan socijalni radnik CSR pokriva 400 korisnika, a EU standard predstavlja jednog socijalnog radnika na 50 korisnika;
2. nedovoljan broj zaposlenih kadrova;
3. kanton nije obezbijedio sredstva za ispunjavanje tehničkih uvjeta propisanih Uredbom o prostornim standardima i urbanističko-tehničkim uvjetima i normativima za sprečavanje stvaranja arhitektonsko-urbanističkih prepreka za lica s umanjnim tjelesnim mogućnostima ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 48/09) – za općine Novo Sarajevo i Stari Grad;
4. neadekvatan prostor za općine Novo Sarajevo i Stari Grad;
5. nedovoljna materijalna i tehnička opremljenost; nedostatak stručnog nadzora nad primjenom propisa kao vid stručne i profesionalne podrške zaposlenima u radu;
6. nemaju fizičko obezbjeđenje, a izloženi su potencijalnom riziku od fizičkog napada od strane problematičnih stranaka u konfliktnim razvodima i slučajevima nasilja u porodici;
7. plate radnika Centra su znatno manje u odnosu na druge budžetske korisnike;
8. zaposleni u Centru nemaju obezbijedene sistematske preglede bez obzira na to što su izloženi kontaktu s korisnicima oboljelim od raznih zaraznih bolesti (tuberkuloza, hepatitis, HIV i sl.);
9. nedostatak ustanove socijalne zaštite za lica za zbrinjavanje djece s rizičnim ponašanjem;
10. imenovanje nekompetentnog kadra u upravni i nadzorni odbor.

¹²⁵ Akt broj 53-145-1/19 od dana 10.04.2019. godine.

Kanton 10

JU Centar za socijalni rad Tomislavgrad¹²⁶

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedovoljan broj zaposlenog kadra;
2. nemaju fizičko obezbjeđenje, a izloženi su potencijalnom riziku od fizičkog napada od strane problematičnih stranaka naročito u slučajevima konfliktnih razvoda i slučajevima porodičnog nasilja;
3. plate nisu u rangu plata državnih službenika;
4. upućivanje osoba s duševnim smetanjama u odgovarajuće ustanove, budući da se centri za mentalno zdravlje ne bave ovom problematikom na odgovarajući način; nepostojanje zakona o socijalnoj zaštiti – u njegovo donošenje potrebno je uključiti stručne osobe, prvenstveno lica zaposlena u socijalnoj zaštiti kao i direktore centara.

JU Centar za socijalni rad Livno¹²⁷

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedovoljan broj zaposlenog kadra;
2. nedovoljna prostorna i tehnička opremljenost;
3. neusklađenost federalnih i kantonalnih zakona o socijalnoj zaštiti;
4. nedovoljna edukovanost stručnih radnika za pojedine oblasti od strane nadležnih kantonalnih i federalnih ministarstava;
5. nedovoljna informisanost javnosti i drugih institucija o ulozi i nadležnostima centara za socijalni rad;
6. nedovoljna i neujednačena materijalna prava koja se ostvaruju u centrima što je uvjetovano većim izdvajanjima od strane osnivača – visina zavisi od mjesta u kome korisnik živi;
7. nedostatak ustanova socijalne zaštite na nivou kantona;
8. zaposleni u centrima imaju manje plate u odnosu na sve druge sisteme s istom stručnom spremom.

JU Centar za socijalni rad Kupres¹²⁸

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedostatak međuinstitucionalne podrške između organa federalne, kantonalne i lokalne vlasti;
2. manjak stručnih edukacija;
3. problemi plaćanja troškova smještaja korisnika u ustanove na području BiH jer kantonalnim Zakonom o socijalnoj zaštiti troškove smještaja snose općine, što često za posljedicu ima blokiranje računa Centru.

¹²⁶ Akt broj 01-05-76/19 od dana 05.04.2019. godine.

¹²⁷ Akt broj 01-35-1-124/19 od dana 16.04.2019. godine.

¹²⁸ Akt broj 01-10-49/19 od dana 15.03.2019. godine.

Unsko-sanski kanton

JU Centar za socijalni rad Sanski Most¹²⁹

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nepostojanje dnevnog centra za smještaj malodobne djece i žrtava nasilja u porodici;
2. izostanak saradnje drugih institucija prilikom ostvarivanja prava iz oblasti socijalne zaštite za lica koja se nađu u stanju socijalne potrebe;
3. isplate različitih davanja koje, u skladu sa zakonom vrši Centar, kasne u nekim slučajevima i više od godinu dana zbog kašnjenja nadležnog ministarstva s doznačavanjem potrebnih novčanih sredstava za isplatu;
4. Centar se zbog kašnjenja u isplatama susreće s tužbama;
5. uposlenici Centra nerijetko su izloženi verbalnim napadima, a bilo je i pokušaja fizičkih napada od strane lica koja su sklona uživanju opojnih droga i lica sklona prekomjernoj konzumaciji alkohola.

JU Centar za socijalni rad Bužim¹³⁰

Eventualni prijedlozi kako bi se moglo unaprijediti i poboljšati postojeće stanje u centrima, odnosno Centru za socijalni rad Bužim:

1. potrebno je jače stimulisati natalitet u vidu većih naknada za porodilje i uvođenja dječijeg dodatka;
2. jačanje kapaciteta centara za socijalni rad;
3. saradnja s drugim važnim resursima;
4. međuljudski odnosi u kolektivu i saradnja sa stručnjacima iz drugih resursa;
5. redovne isplate za korisnike koji su na kantonalnom budžetu;
6. poboljšati neophodnu tehničku opremu u Centru.

JU Centar za socijalni rad Bosanska Krupa¹³¹

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedostatak finansijskih sredstava kao jedan od najvećih problema u radu;
2. kašnjenje svih isplata npr. za smještaj u ustanovu zadnja isplata za februar 2018. godine, za stalnu novčanu pomoć zadnja isplata za novembar 2017. godine... kasni i isplata jednokratne pomoći;
3. neadekvatan prostor za rad JU Centar za socijalni rad;
4. nedostatak stručnog kadra kao i nedostatak tehničke opreme za rad uposlenih;
5. u nekim situacijama sistem institucija nije uvezan u rješavanju konkretnog problema;
6. jedan od problema jeste i pitanje „šta će se desiti s djecom kada izađu iz sistema javne brige“.

¹²⁹ Akt broj 02-35-233/19 od 08.05.2019. godine.

¹³⁰ Akt broj 02/35-465/19 od 08.05.2019. godine.

¹³¹ Akt broj 01/35-667-1/19 od 19.04.2019. godine.

JU Centar za socijalni rad Ključ¹³²

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. Centar za socijalni rad Ključ nema vlastiti stambeni objekat niti vlastite prostorije zbog čega koriste privremene prostorije za rad;
2. nedostatak ljudskih resursa (vozač, obezbjeđenje, čistačica);
3. nepovoljan položaj uposlenika Centra u odnosu na položaj uposlenika organa uprave koje finansira Centar (osnovica za plaću);
4. intervencije po pitanju skitnje i prosjačenja kada se zateknu malodobna lica sama ili u pratnji odrasle osobe, a potječu s Općine Jajce (romska populacija);
5. problem tužbi zbog neizmirenih obaveza za troškove smještaja lica u ustanovi socijalne zaštite;
6. plaćanje usluga neuropsihijatrijskog vještačenja za sudske postupke pokrenute po prijedlogu Centra za socijalni rad;
7. neisplaćivanje dječijeg dohotka;
8. kašnjenje u isplatama svih kantonalnih prava.

JU Centar za socijalni rad Cazin¹³³

S obzirom na širok dijapazon poslova koje obavlja Centar za socijalni rad, Centar je dostavio konkretan presjek o najčešćim problemima s kojima se susreće u radu kao i prijedloge i sugestije kako poboljšati rad.

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. potrebno je uraditi reformu u socijalnoj zaštiti, donijeti nove zakone;
2. zaštita duševno oboljelih lica;
3. problemi s nadležnostima u vezi s izvršenjem privremenih rješenja u slučaju poremećenih porodičnih odnosa;
4. smještaj djece u ustanove socijalne zaštite u slučajevima hitnosti;
5. nepoštivanje sudskih presuda koje se odnose na kontaktiranje roditelja i djece kao i na izdržavanje malodobne djece;
6. verbalni napadi i vrijeđanje uposlenika Centra od strane osoba koje su izašle iz zatvora, a zbog negativnog mišljenja u vezi s korištenjem vanzavodskih pogodnosti;
7. isplate iz kantonalnog budžeta su neredovne, te su zbog toga dugovanja ogromna i imaju dosta tužbi.

JU Centar za socijalni rad Bihać¹³⁴

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nepostojanje porodičnog savjetovališta u kojem bi se moglo raditi s bračnim partnerima koji prolaze kroz konflikte razvode;

¹³² Akt od 35-69/19 od 07.06.2019. godine.

¹³³ Akt od 01/35-506/19 od 07.06.2019. godine.

¹³⁴ Akt od 01-35-1291-1-1/19 od 16.06.2019. godine.

2. ne postoje mehanizmi kojima bi se roditelj koji je u toku postupka razvoda (dok još nisu utvrđena prava i obaveze) mogao kazniti za sprečavanje drugog roditelja da viđa dijete (eventualno može podnijeti krivičnu prijavu);
3. ako roditelji zahtjevom ne pokrenu postupak posredovanja, organ starateljstva nema pravo donijeti privremeno rješenje o povjeri niti ima ovlaštenja uopće donositi odluke o elementima roditeljskog staranja za djecu iz vanbračnih zajednica;
4. nije poznato ko je nadležan za postupanje po izvršnim ispravama, ko donosi privremena rješenja o povjeri, kontaktima i izdržavanju djece prije pravosnažne odluke o razvodu braka (različite odluke Općinskog suda u Bihaću prilikom odlučivanja o sukobu nadležnosti);
5. nedostatak prihvatnih stanica, s obzirom na to da su djeca koja su zatečena u skitnji često iz drugih gradova;
6. nedostatak disciplinskih centara za smještaj maloljetnika u sukobu sa zakonom;
7. nedostatak stručnog kadra.

JU Centar za socijalni rad Velika Kladuša¹³⁵

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. da je federalni zakon iz oblasti socijalne zaštite dao mogućnost kantonima da uređuju oblast socijalne zaštite u skladu sa svojim mogućnostima što dovodi u neravnotežan položaj korisnike jednog kantona u odnosu na druge;
2. da na području Unsko-sanskog kantona isplata po određenim pravima kasni od 16 mjeseci do 3 godine;
3. da je potrebno usaglasiti zakone, kao i da su zakonodavna tijela pretvorila centre u „štampanice“ rješenja;
4. da je potrebno donijeti Zakon o socijalnoj djelatnosti u čijoj izradi će učestvovati socijalni radnici;
5. da nemaju zaštitara te su socijalni radnici često izloženi napadima isfrustriranih klijenata, ne samo verbalnim nego i fizičkim;
6. da je neadekvatna popunjenost stručnim kadrom, neadekvatan prostor, neadekvatna i neujednačena plaća i tehnička neopremljenost;
7. da je potrebno je uposlenike Centra izjednačiti s državnim službenicima.

Posavski kanton

JU Centar za socijalni rad Odžak¹³⁶

Ovaj Centar smatra da bi centri trebali imati daleko povoljniji status u budžetu Općine. Bilo bi neophodno planiranje budžeta izvršiti na osnovu stvarnih potreba koje su neophodne za kvalitetan rad, a ne na osnovu procjene nestručnih lica za probleme koji se tiču socijalne zaštite.

¹³⁵ Akt broj 01-49-684/2019 od 10.04.2019. godine

¹³⁶ Akt broj 05-35-252/19 od 06.06.2019. godine

JU Centar za socijalni rad Orašje¹³⁷

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedostatak finansija za pokriće i uvođenje u sva predviđena prava ranjivih skupina od strane lokalne zajednice, općinskog ili kantonalnog nivoa;
2. nedostatak broja stručnog osoblja u Centru;
3. neujednačenost softverskog uvezivanja, nedovoljna obučenost kadrova za korištenje SOTAC baze;
4. nedostatak strateškog planiranja, na nižim i srednjim nivoima;
5. profesionalni stres, opterećenje zaposlenika novim zadacima i rokovima, sagorijevanje na poslu;
6. napad na zaposlenike – verbalni, neverbalni i drugi – potreba uvođenja zaštitarske službe u objektima smještaja socijalnih radnika.

JU Centar za socijalni rad Domaljevac-Šamac¹³⁸

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. neadekvatan radni prostor, nedovoljna tehnička opremljenost Centra, nedostatak stručnog kadra, nedovoljna finansijska i moralna podrška za rad Centra;
2. istaknuta je nedorečenost zakona i primjena pojedinih članova zakona, kao i pitanje dokazivanja određenih činjenica;
3. preniske osnovice za pojedina prava (pomoć za izdržavanje, dječiji doplatak).

Tuzlanski kanton

JU Centar za socijalni rad Kalesija¹³⁹

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. različit način osnivanja centara za socijalni rad i organizovanje rada u tim ustanovama, koji se razlikuje od općine do općine, od kantona do kantona;
2. status radnika u centrima za socijalni rad je potpuno različit od općine do općine;
3. ogroman broj zakonskih i podzakonskih propisa na različitim nivoima, koji se primjenjuju u njihovom radu;
4. prilikom donošenja zakonskih propisa, u njihovom donošenju ne učestvuju ljudi iz struke;
5. loši uvjeti rada;
6. neadekvatna kadrovska popunjenost;
7. slabo stručno osposobljavanje radnika.

JU Centar za socijalni rad Srebrenik¹⁴⁰

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

¹³⁷ Akt broj 01-35-80/19 od 10.06.2019. godine.

¹³⁸ Akt broj 01-35-180/19 od 11.06.2019. godine.

¹³⁹ Akt broj 01-49-133/19 od 05.06.2019. godine.

¹⁴⁰ Akt broj VI-01-05/2-374-3/19 od 16.04.2019. godine.

1. djelatnost Centra obavlja se u starom objektu-baraci izgrađenoj 1962. godine;
2. visok nivo socijalne potrebe, koji na adekvatan način ne prati socijalno zbrinjavanje usljed nedostatka materijalnih sredstava, kadrovskih i drugih poteškoća;
3. nezadovoljni korisnici su često znali agresivno reagovati prema zaposlenicima Centra zbog neostvarivanja svojih prava;
4. romska zajednica na području ove Općine bez organizovanog sistema zaštite i prepuštena sama sebi;
5. visoka stopa nezaposlenosti koja se snažno reflektuje na rad Centra.

JU Centar za socijalni rad Sapna¹⁴¹

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. neodrživ koncept organizacije i rada centara;
2. nepostojanje zavoda za socijalnu i dječiju zaštitu;
3. preobimno administriranje u centrima za socijalni rad;
4. nedovoljno sredstava za podmirivanje prava korisnika;
5. nerazvijen jedinstven metodološki mehanizam identifikacije socijalno ugroženih građana;
6. mali ili nikakvi resursi NVO sektora;
7. potreba za operativnim bazama podataka za korisničke grupe;
8. nepostojanje dugoročnih i srednjoročnih programa razvoja socijalne i dječije zaštite na nivou Općine;
9. nedostatak koncepta prevencije u socijalnoj zaštiti;
10. neusaglašenost i nedorečenost s drugim zakonodavstvima npr. zdravstvo, školstvo, radno pravo, krivično, prekršajno... (zbog ove neusaglašenosti centri za socijalni rad postaju "deponije" socijalnih problema u bh. društvu);
11. neprilagođenost zakonodavstva aktuelnom stanju i novim socijalnim potrebama (dječiji dohodak, porodilje koje nisu u radnom odnosu...);
12. socijalna zaštita nije usmjerena prema onima kojima najviše treba npr. mladi bračni parovi koji su nezaposleni;
13. osiromašivanje jednog dijela stanovništva, a posebno djece;
14. nezaposlenost kao određujući faktor socijalno-ekonomskog položaja porodica;
15. prisutnost socijalne isključenosti društveno ranjivih grupa stanovništva;
16. veliki broj starih lica kojima je potrebna intervencija sistema socijalne zaštite;
17. uvećan broj lica s mentalnom poremećajima, kao i onih s težom mentalnom retardacijom za koje je neophodno obezbijediti institucionalni smještaj;
18. povećan broj zahtjeva za ostvarivanje prava.

JU Centar za socijalni rad Kladanj¹⁴²

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. u posljednjih godinu dana povećao se broj maloljetnika kao počinitelaca krivičnih i prekršajnih djela te često dolazi do recidiva;

¹⁴¹ Akt broj XII-04-49-176-2019 od 08.04.2019. godine.

¹⁴² Akt broj VIII-10-35-12-0513-2019 od 11.06.2019. godine.

2. smještaj adolescenata s određenim psihičkim poteškoćama jer na području Tuzlanskog kantona a i šire nema institucija koje bi prihvatile maloljetnika/maloljetnicu na smještaj s ciljem prevazilaženja kriznog perioda. Na području Općine Kladanj nema dnevnih centara, tako isti moraju putovati oko 40 ili 50 km do najbližeg dnevnog centra kako bi svoje slobodno vrijeme korisno proveli edukujući se i osposobljavajući.

JU Centar za socijalni rad Gradačac¹⁴³

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. kašnjenje isplate socijalnih davanja;
2. nedovoljna kadrovska popunjenost;
3. nedostatak tehničke opremljenosti;
4. preopterećenost administracijom - velike nadležnosti;
5. nedovoljna organizovanost edukacija.

JU Centar za socijalni rad Živinice¹⁴⁴

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedovoljna kadrovska popunjenost;
2. prostorni uvjeti nisu adekvatni za rad ove ustanove (nedostatak prostora i prostor nije prilagođen korisnicima-nalazi se na prvom spratu);
3. nizak materijalni cenzus za ostvarivanje određenih prava, kašnjenje određenih isplata korisnicima, za šta korisnici optužuju uposlenike ove ustanove;
4. radnici su svakodnevno izloženi verbalnim uvredama, psovkama, prijetnjama pa i prijetnjama oružjem, smatraju da je potrebno uvesti obezbjeđenje;
5. plaće uposlenika su dosta niže od plaća radnika organa uprave iako se u Centru obavljaju najkompleksniji i najsloženiji poslovi.

JU Centar za socijalni rad Banovići¹⁴⁵

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. ustanove socijalne zaštite su normativno-pravno i finansijski isključiva nadležnost lokalnih zajednica, što dovodi do ogromne različitosti između tih ustanova u pogledu budžetiranja, kadrova i opreme;
2. smatraju da je potrebno animirati više nivoje vlasti da pored normativno-pravnog „nametanja“ propisa i standarda i finansijski pomognu lokalnim zajednicama u pogledu osposobljavanja ustanova socijalne zaštite u pogledu kadrova, opreme i sl.

¹⁴³ Akt broj 01/1-49-554-3/19 od 11.06.2019. godine.

¹⁴⁴ Akt broj XIII-01-35-0870-2019 od 10.06.2019. godine.

¹⁴⁵ Akt broj XI-05-49-1110-2019-2 od 18.06.2019. godine.

JU Centar za socijalni rad Tuzla¹⁴⁶

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. Centru nedostaje još 48 stručnih radnika;
2. pritisci od strane pojedinaca ali i institucija koje su direktno ili indirektno vezane za predmete koji se obrađuju u Centru;
3. nadležnosti organa starateljstva koje su utvrđene Porodičnim zakonom veoma su široke i obimne, a ono s čim se svakodnevno susreću u radu jeste konstantno nepoštivanje odredbi Porodičnog zakona posebno kada su u pitanju obaveze i dužnosti roditelja/staratelja/malodobne djece;
4. nepostojanje zakona/propisa o socijalnim uslugama kojim bi zasigurno građanima u mnogome bilo jasnije koje su to usluge koje centri pružaju i na koji način se za iste mogu obratiti;
5. korisnik prava iz oblasti socijalne zaštite treba imati isti položaj u svakom kantonu na području Federacije Bosne i Hercegovine te da je potrebno obezbjeđenje dodatnih finansijskih sredstava u budžetima entiteta odnosno na području Federacije u budžetima kantona;
6. uvođenje supervizije kao obavezanog metoda u okviru rada centara za socijalni rad.

JU Centar za socijalni rad Lukavac¹⁴⁷

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. status centara za socijalni rad u društvu;
2. Centar nije kadrovski popunjen prema standardima;
3. zakonska regulativa koja ne prati potrebe korisnika;
4. potrebna je reforma zakonodavstva iz oblasti socijalne zaštite;
5. neuključivanje predstavnika Centra za socijalni rad u procesu izrade nacrtu zakona.

JU Centar za socijalni rad Gračanica¹⁴⁸

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. u slučaju smještaja u ustanovu dužina trajanja postupka posebno kada je u pitanju hitnost smještaja;
2. u vezi s prosjačenjem problem su lica s područja drugih općina;
3. u odnosu na nasilje u porodici problem predstavljaju ograničeni kapaciteti smještaja za žrtve nasilja i problemi smještaja nakon izlaska iz sigurne kuće;
4. osobe s duševnim smetnjama odbijaju saradnju a vezano za uspostavu prava koja im zakonski pripadaju;
5. provođenje izrečenih mjera u slučajevima maloljetničke delikvencije;
6. opasnosti od verbalnih i fizičkih napada, dok fizičko obezbjeđenje u Centru ne postoji;
7. povećan je broj korisnika te je potrebno kadrovsko jačanje.

¹⁴⁶ Akt broj 02-05-I-3153/19 od 26.04.2019. godine.

¹⁴⁷ Akt broj 01-05-1-220/19 od 15.04.2019. godine.

¹⁴⁸ Akt broj V-03-35-sl/19 od 03.05.2019. godine.

JU Centar za socijalni rad Čelić¹⁴⁹

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedovoljnu kapacitiranost;
2. prostorije nedovoljne površine;
3. ne posjeduju dnevne centre i savjetovališta;
4. finansiranje Centra se vrši iz sredstava osnivača, u Centru na 12.000 stanovnika nedostaje najmanje jedan dipl. socijalni radnik ali i drugi stručnjaci, shodno zakonu i standardima.

JU Centar za socijalni rad Doboj Istok¹⁵⁰

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. navode nedostatak finansijskih sredstava;
2. organizovanje edukativnih radionica;
3. nedostatak adekvatno opremljenih prostorija za rad s maloljetnim licima i porodicama;
4. nedostatak adekvatnog smještaja za lica koja su žrtve porodičnog nasilja;
5. jedan od rijetkih centara koji vrši starateljstvo nad malodobnim stranim licima bez pratnje roditelja/staratelja.

JU Centar za socijalni rad Teočak¹⁵¹

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. kadrovske nedostatke, tehničku opremljenost objekta, visinu socijalnih davanja;
2. kašnjenje isplata određenih davanja.

Zeničko-dobojski kanton

JU Centar za socijalni rad Tešanj¹⁵²

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedovoljan broj zaposlenika kako bi se pružila kvalitetna usluga korisnicima;
2. uvjeti rada su također jako loši (poslovni prostor i tehnička oprema);
3. uposlenici ove ustanove često su izloženi verbalnim napadima i prijetnjama od strane korisnika usluga (osobe s društveno neprihvatljivim ponašanjem), a zbog nedostatka finansijskih sredstava nisu u mogućnosti obezbijediti dodatnu zaštitu.

Smatraju da bi Federacija Bosne i Hercegovine trebala preuzeti ulogu osnivača Centra i finansiranje prava u cijelosti.

¹⁴⁹ Akt broj IV-03-35-0146/19 od 05.04.2019. godine.

¹⁵⁰ Akt broj III-02-35-16-78/19 od 11.04.2019. godine.

¹⁵¹ Akt broj 02-49-137/19 od 07.05.2019. godine.

¹⁵² Akt broj 02-03.17-114/19 od 25.04.2019. godine.

JU Centar za socijalni rad Olovo¹⁵³

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. različita primanja (iznos socijalnih davanja) po kantonima;
2. ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu za ljude koji nemaju pravo na istu;
3. upućivanje u Centar stranaka da ostvare svoja prava a oni ne ispunjavaju uvjete za isto.

Smatraju da zakone treba donijeti na nivou Federacije Bosne i Hercegovine odnosno Bosne i Hercegovine, te da svi ljudi trebaju imati ista prava na prostoru Bosne i Hercegovine, a ne da postoji razlika od kantona do kantona ili od entiteta do entiteta.

JU Centar za socijalni rad Vareš¹⁵⁴

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. smještaj osoba s duševnim smetnjama;
2. loša finansijska situacija Općine (odražava se na socijalna davanja);
3. materijalna i tehnička neopremljenost.

JU Centar za socijalni rad Maglaj¹⁵⁵

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. velike razlike u ostvarivanju prava od kantona do kantona;
2. Centar nema psihologa koji je neophodan kao član stručnog tima a i kao stručna osoba za rad s korisnicima;
3. radnici nisu adekvatno tretirani, zaštićeni niti cijenjeni;
4. sve više djece na ulici zbog prosjačenja.

Također, smatraju da je potrebno formirati porodično savjetovište za mlade bračne parove, za mlade roditelje i za porodice s rizikom kao vid prevencije.

JU Centar za socijalni rad Kakanj¹⁵⁶

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. učestala obraćanja korisnika usluga za davanje saglasnosti na izdavanje putnih isprava za maloljetna lica iz razvedenih brakova i pored presude u kojoj je sve definisano;
2. na izdate putne isprave za maloljetna lica iz razvedenih brakova od strane nadležne institucije, korisnici usluga se obraćaju organu starateljstva sa zahtjevom za izdavanje potvrde o boravku djece izvan BiH, bez obzira na odobrene putne isprave koje podrazumijevaju i boravak;
3. učestala su obraćanja korisnika usluga organu starateljstva za raspolaganje imovinom šticećenika;

¹⁵³ Akt broj 03-49-XVI-224-1/19 od 25.04.2019. godine.

¹⁵⁴ Akt broj 01-35-032/19 od 29.04.2019. godine.

¹⁵⁵ Akt broj 01/06.1-24/19 od 06.06.2019. godine.

¹⁵⁶ Akt broj 01-05-4-515/19 od 07.06.2019. godine.

4. ostvarivanje kontakta s djecom osobe počinioca nasilja koja ima zaštitnu mjeru zabrane približavanja žrtvi nasilja, a isto treba biti uređeno u dogovoru s drugim roditeljem – žrtvom nasilja.

JU Centar za socijalni rad Visoko¹⁵⁷

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedostatak certificiranog osoblja za rad s maloljetnicima;
2. tretiranje lica koja su duševno oboljela i nemogućnost njihovog adekvatnog zbrinjavanja;
3. nadzor nad radom staratelja je ključni problem u starateljstvu, a koji se ogleda na nedovoljno razvijene alate koji bi im bili raspoloživi da adekvatno vrše nadzor;
4. primjena novog Zakona o hraniteljstvu.

JU Centar za socijalni rad Žepče¹⁵⁸

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. da se u proces reforme socijalne zaštite uključi što veći broj stručnjaka iz teorije i prakse, ustanova i svih organizacija iz oblasti socijalne zaštite;
2. da se što hitnije kroz zakonska rješenja otkloni diskriminacija korisnika socijalnih usluga;
3. da se jačaju profesionalni i stručni kapaciteti u ustanovama socijalne zaštite;
4. da se pristupi unapređenju materijalno-tehničkih uvjeta u ustanovama;
5. da se omogući kontinuirana stručna edukacija uposlenika;
6. da se obezbijede adekvatne pretpostavke za preventivno djelovanje i rad u lokalnoj zajednici;
7. da se vrši kontinuirana razmjena informacija svih aktera koji su nadležni za zaštitu pojedinaca i porodice.

JU Centar za socijalni rad Zenica¹⁵⁹

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. postupak zaštite i zbrinjavanja osoba s duševnim smetnjama;
2. nefunkcionisanje Alimentacionog fonda na nivou Federacije Bosne i Hercegovine namijenjenog za pomoć djeci čiji roditelji ne mogu izvršavati obavezu izdržavanja;
3. odbijanje srodnika da budu staratelji, što za posljedicu ima da stručni radnici centra za socijalni rad imaju prevelik broj štićenika o kojima vode brigu (jedan stručni radnik centra brine o 30 štićenika);
4. nedostatak stručnjaka.

JU Centar za socijalni rad Breza¹⁶⁰

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. neadekvatan i nedovoljan prostor za rad;

¹⁵⁷ Akt broj 01-01-3-771, od dana 03.05.2019. godine.

¹⁵⁸ Akt od 10.06.2019. godine (BEZ POTPISA I BROJA)

¹⁵⁹ Akt broj 04/3-35-311/19 od 17.04.2019. godine.

¹⁶⁰ Akt broj 01-35-196/2019 od 30.04.2019. godine.

2. da je potrebno pristupiti donošenju Zakona o osnovama socijalne zaštite kojim bi se uvelo pravo minimalnog nivoa socijalne sigurnosti, Zakona o zaštiti porodice s djecom kojim će se regulisati jednaka prava na dječiji dodatak, naknade za porodijsko odsustvo i zaštitu porodice s djecom;
3. da je potrebno propisati kriterije i standarde vezane za neposredna starateljstva.

Općina Usora¹⁶¹

U aktu između ostalog navode da Općina Usora nema zasebno ustrojen centar za socijalni rad zbog relativno male brojnosti stanovništva. Poslovi koji bi bili u nadležnosti centra, obavljaju se kroz rad Službe.

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. služba je nedovoljno popunjena;
2. računarska oprema je zastarjela u stvara tehničke poteškoće.

Bosansko-podrinjski kanton

Služba za privredu, društvene djelatnosti, budžet, finansije, boračko-invalidsku i socijalnu zaštitu i opću upravu Općine Pale-Prača¹⁶²

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. nedovoljna finansijska sredstva za socijalnu zaštitu;
2. mala finansijska davanja korisnicima socijalne zaštite;
3. neredovna isplata korisnicima socijalne zaštite;
4. zastario pravni okvir vezan za socijalnu zaštitu, neujednačena primanja po kantonima;
5. velika udaljenost Općine od centra kantona, Centra za socijalni rad Goražde, zdravstvenih ustanova;
6. loša ekonomska situacija lokalnog stanovništva;
7. nedovoljna koordinacija svih učesnika koji se bave problematikom socijalne zaštite;
8. nedostatak socijalne karte stanovništva kako bi bila pravednija socijalna davanja i nedostatak adekvatnih evidencija.

JU Centar za socijalni rad Bosansko-podrinjskog kantona Goražde¹⁶³

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. neposjedovanje vlastitog stambenog objekta;
2. da stambeni prostor s kojim Centar trenutno raspolaže ne može zadovoljiti smještajne kapacitete, kao i da kancelarijama ne mogu pristupiti osobe s invaliditetom (nalaze se na drugom i trećem spratu);
3. Služba savjetovališta za probleme braka i porodice, djece i adolescenata je fizički odvojena od Centra i nema adekvatne prostorije neophodne za obavljanje savjetodavno-terapeutskog rada, koriste prostorije za koje se uplaćuje mjesečna kirija.

¹⁶¹ Akt broj 02-05-20/19 od 19.04.2019. godine.

¹⁶² Akt broj 03-35-121-2/19 od 07.06.2019. godine.

¹⁶³ Akt broj 01-35-319-1/19 od 26.04.2019. godine.

Osim smještajnih problema, JU Centar za socijalni rad identifikovala je niz problema i poteškoća u radu, a koji se odnose na:

1. izmjene i dopune Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rada i zaštiti porodice s djecom Bosansko-podrinjskog kantona Goražde;
2. nepostojanje „fonda za brze intervencije“ kako bi se na brži i efikasniji način zadovoljile osnovne egzistencijalne potrebe lica koja se nalaze u stanju socijalne potrebe;
3. potreba za obezbjeđenjem sredstava za pružanje usluge kućne njege i pomoći u kući za lica koja nisu u stanju brinuti se o sebi;
4. nadogradnja postojeće baze podataka SOTAC kako bi ista služila stvarnim potrebama Centra.

5.3. Brčko distrikt Bosne i Hercegovine

Vlada Brčko Distrikta, Odjeljenje – Odjel za zdravstvo i ostale usluge, Pododjeljenje – Pododjel za socijalnu zaštitu¹⁶⁴

Kao osnovne probleme u radu, između ostalog, ističu:

1. preopterećenost administrativnim poslovima;
2. potreba jačanja administrativnog i stručnog kadra;
3. beneficirani radni staž;
4. potrebe društvene zajednice da se osnuje centar za socijalni rad kao ustanova socijalne zaštite;
5. profesionalno i stručno osnaživanje i usavršavanje;
6. prilagođavanje zakonskih i podzakonskih akata u skladu s promjenama.

6. GENERALNE ZABRINUTOSTI I ZAPAŽANJA OMBUDSMENA PROISTEKLA IZ ODGOVORA CENTARA/SLUŽBI ZA SOCIJALNI RAD

Analizom pristiglih odgovora iznose se sljedeće zabrinutosti zajedničke za sve centre/službe za socijalni rad na području Bosne i Hercegovine:

1. Problemi koji se odnose na funkcionisanje centara/službi za socijalni rad:
 - problem smještajnih kapaciteta¹⁶⁵,
 - loša tehnička opremljenost¹⁶⁶,
 - nedostatak stručnog kadra¹⁶⁷,

¹⁶⁴ Akt broj 05.4-1112/19 od dana 30.04.2019. godine.

¹⁶⁵ JU Centar za socijalni rad Kozarska Dubica, JU Centar za socijalni rad Teslić, JU Centar za socijalni rad Kostajnica, JU Centar za socijalni rad Donji Žabar, JU Centar za socijalni rad Novo Goražde, JU Centar za socijalni rad Čajniče, JU Centar za socijalni rad Petrovo, JU Centar za socijalni rad Vitez, JU Centar za socijalni rad Čitluk, JU Centar za socijalni rad Livno, JU Centar za socijalni rad Bosanska Krupa, JU Centar za socijalni rad Ključ, JU Centar za socijalni rad Velika Kladuša, JU Centar za socijalni rad Domaljevac – Šamac, JU Centar za socijalni rad Čelić, JU Centar za socijalni rad Tešanj, JU Centar za socijalni rad Breza, JU Centar za socijalni rad Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, JU Kantonalni centar za socijalni rad Sarajevo – općinske službe Novo Sarajevo i Stari Grad;

¹⁶⁶ JU Centar za socijalni rad Donji Žabar, Opština Šekovići, JU Centar za socijalni rad Čitluk, JU Centar za socijalni rad Livno, JU Centar za socijalni rad Bužim, JU Centar za socijalni rad Bosanska Krupa, JU Centar za socijalni rad Velika Kladuša, JU Centar za socijalni rad Domaljevac – Šamac, JU Centar za socijalni rad Gradačac, JU Centar za socijalni rad Teočak, JU Centar za socijalni rad Tešanj, JU Centar za socijalni rad Vareš, Općina Usora

- loši uvjeti rada,
- problemi finansijske prirode (nemogućnost planiranja budžeta, nerazumijevanje lokalne zajednice, nemogućnost ostvarivanja proširenih prava ili unapređenje postojećih uvjeta rada u pružanju pomoći građanima (sve se svodi na novčana davanja), male plate stručnih radnika, neplaćanje prekovremenog rada ili rada u dežuri),
- negativna percepcija građana/korisnika i medija,
- zabrinutost za sigurnost na radnom mjestu s obzirom na nepostojanje adekvatnog fizičkog obezbjeđenja u centrima/službama,
- u obavljanju svakodnevnih zadataka stručni radnici profesionalno sagorijevaju, a pri tome im nije obezbijeđena supervizija i stručna podrška,
- nesaradnja ili nedovoljna saradnja s drugim organima vlasti,
- nedostatak kontinuirane obuke stručnih radnika u svim centrima/službama i bolja saradnja s predstavnicima ministarstava nadležnih za socijalnu zaštitu,
- nametanje novih nadležnosti centrima/službama bez prethodnih konsultacija s centrima/službama ili uključivanja u procese pripreme i usvajanja novih zakonskih i podzakonskih rješenja,
- širok spektar nadležnosti, ovlaštenja i primjena brojnih zakona i podzakonskih akata.

2. Problemi koji se odnose na ostvarivanje prava korisnika:

- neprimjenjivanje zakona u praksi i loša zakonska rješenja¹⁶⁸,
- problemi u praksi prilikom primjene pojedinih zakona i podzakonskih propisa,
- nepostojanje zakona kojima se definišu konkretna pitanja iz oblasti socijalne zaštite¹⁶⁹,
- izražen problem siromaštva i zaštita prava građana u ruralnim sredinama,
- iznos dječijeg dodatka je izrazito nizak, a u Unsko-sanskom kantonu se ne isplaćuje,
- povećan broj korisnika, posebno starijih lica i lica s intelektualnim i mentalnim poteškoćama,
- usložnjavanje potreba korisnika uvažavajući savremene trendove i shodno tome stvaranje adekvatnih uvjeta kao odgovor na brojne izazove¹⁷⁰,

¹⁶⁷ JU Centar za socijalni rad Bijeljina, JU Centar za socijalni rad Šamac, JU Centar za socijalni rad Srbac, JU Centar za socijalni rad Donji Žabar, JU Centar za socijalni rad Petrovo, JU Centar za socijalni rad Mrkonjić-Grad, Opština Šekovići, Opština Trnovo, Opština Osmaci, Opština Petrovac, JU Centar za socijalni rad Jablanica, JU Centar za socijalni rad Čitluk, JU Centar za socijalni rad Čapljina, JU Centar za socijalni rad Široki Brijeg, JU Centar za socijalni rad Tomislavgrad, JU Centar za socijalni rad Livno, JU Centar za socijalni rad Bosanska Krupa, JU Centar za socijalni rad Ključ, JU Centar za socijalni rad Bihać, JU Centar za socijalni rad Velika Kladuša, JU Centar za socijalni rad Odžak, JU Centar za socijalni rad Orašje, JU Centar za socijalni rad Domaljevac – Šamac, JU Centar za socijalni rad Kalesija, JU Centar za socijalni rad Živinice, JU Centar za socijalni rad Tuzla, JU Centar za socijalni rad Lukavac, JU Centar za socijalni rad Teočak, JU Centar za socijalni rad Zenica, JU Centar za socijalni rad Tešanj, Općina Usora;

¹⁶⁸ U Republici Srpskoj odluke o kontaktima djece i roditelja s kojima ne žive, donose centri/službe, a ne sudovi ili različita praksa sudova u Republici Srpskoj o pitanju povjeravanja djeteta iz vanbračne zajednice.

¹⁶⁹ Nedonošenje Zakona o djelatnosti socijalnog rada u Federaciji Bosne i Hercegovine iako je prijedlog Zakona naveden u Programu rada Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine za 2017. godinu.

¹⁷⁰ Osnivanje porodičnih savjetovališta, dnevnih centara za osobe starije životne dobi i dnevnih centara za osobe zatečene u prosjačenju.

- kašnjenje u isplati novčanih davanja,
- zdravstvena zaštita nije bezuvjetna za djecu do 18 godine života i starije osobe, iznad 65 godina života.

7. PREPORUKE

Analizom pristiglih odgovora centara/sluzbi za socijalni rad, uvažavajući dosadašnja iskustva u radu Ombudsmena po pojedinačnim žalbama građana i ranije publikovanih specijalnih izvještaja u skladu s ovlaštenjima iz člana 32. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine, donose sljedeće preporuke:

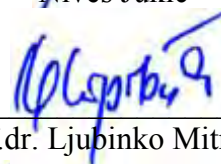
- **Vladi Republike Srpske, odnosno nadležnim ministarstvima,**
 - **Vladi Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno nadležnim ministarstvima,**
 - **Vladi Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine,**
 - **vladama kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine, i to: Kantonu Sarajevo, Zeničko-dobojskom kantonu, Unsko-sanskom kantonu, Posavskom kantonu, Tuzlanskom kantonu, Srednjobosanskom kantonu, Bosansko-podrinjskom kantonu, Hercegovačko-neretvanskom kantonu, Zapadnohercegovačkom kantonu, Kantonu 10.**
1. Da, zajedno s nadležnim organima općina i gradova, sistemski jačaju kapacitete centara za socijalni rad, posebno u pogledu poboljšanja uvjeta rada (bolja tehnička opremljenost, smještajni kapaciteti), a na bazi prethodne sveobuhvatne analize položaja ovih ustanova u sistemu socijalne zaštite;
 2. Da, putem nadležnih ministarstava poduzmu adekvatne mjere na uspostavljanju novih, odnosno nadogradnji postojećih jedinstvenih baza podataka korisnika prava iz socijalne zaštite;
 3. Da predlože nadležnim parlamentima odgovarajuća zakonska rješenja s ciljem osiguranja bezuvjetne i besplatne zdravstvene zaštite za svu djecu i starije osobe iznad 65 godina;
 4. Da, zajedno s nadležnim organima općina i gradova rade na uspostavljanju dnevnih centara za osobe zatečene u prosjačenju, kao i dnevnih centara za starije osobe, u onim općinama i gradovima u kojima postoji potreba;
 5. Da, zajedno s nadležnim organima općina i gradova poduzmu mjere kojima će se omogućiti obavljanje sistematskih pregleda jednom godišnje stručnim radnicima u centrima/sluzbama za socijalni rad koji rade sa strankama;
 6. Da poduzmu adekvatne mjere kojima bi se obezbijedilo da prostorije u kojima su smješteni centri/sluzbe za socijalni rad imaju fizičko obezbjeđenje, kao i videonadzor prostorija centara/sluzbi, a s ciljem veće sigurnosti za zaposlenike centara/sluzbi;

7. Da prilikom imenovanja radnih grupa za izradu zakona i podzakonskih akata koji se odnose na ovu oblast imaju u vidu znanja i sposobnosti stručnih radnika centara/službi za socijalni rad, te da iste uključuju u radne grupe za izradu istih, kao i da, zajedno s nadležnim ministarstvima kontinuirano organizuju stručne edukacije po oblastima za sve zaposlenike centara za socijalni rad;
8. Da predlože nadležnim parlamentima odgovarajuća zakonska rješenja kojima bi se stručnim radnicima centara/službi za socijalni rad obezbijedila supervizija;
9. Da, zajedno s nadležnim organima općina i gradova, a u skladu s raspoloživim finansijskim mogućnostima izvrše dodatna izdvajanja budžetskih sredstava za finansijsku podršku službama socijalne zaštite i zapošljavanje dodatnog stručnog kadra u skladu s pravilnicima i standardima, a posebno da se osiguraju neophodna sredstva za rad porodičnih i bračnih savjetovališta, odnosno savjetovališta za mlade;
10. Da novčana davanja iz oblasti socijalne zaštite budu prioritet prilikom planiranja i dodjele budžetskih sredstava;
11. Da izvrše standardizaciju procedura za izradu socijalne karte i njenu izradu po jedinstvenoj metodologiji kako bi se precizirale obaveze centara za socijalni rad u svakoj općini, osiguralo u punoj mjeri ostvarivanje ciljeva socijalnih davanja i izbjegle mogućnosti odlučivanja putem diskrecione ocjene pružaoca socijalne zaštite.¹⁷¹

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine

Nives Jukić

Prof.dr. Ljubinko Mitrović

Dr. Jasminka Džumhur

¹⁷¹ Neophodno je prikupiti dodatne informacije izdvajajući još preciznije socijalne potrebe građana, sve to s ciljem smanjenja siromaštva i trajnog rješavanja stanja socijalne potrebe putem preciznog identifikovanja porodica i pojedinaca i zaštite njihovih ljudskih prava. Garancije da su prehrambeni proizvodi, neophodna primarna zdravstvena zaštita, adekvatan smještaj i osnovni oblici obrazovanja dostupni za sve građane u BiH predstavljale bi ogroman iskorak u zaštiti ljudskih prava, te bi socijalna davanja trebala imati prioritet u isplati.